МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШТIХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически партн Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 87 (3639). | ШИНАРДИ, 21 июль 1964 шу. | Мах. 2 кеп.

ХьажкIаши свеклаи чуэцара— йизза кийчо

АХАРХОША тIагIертта къахьегарна гIулакх деш дика хьалкхуьш латт хьажкIаши шекара свеклаи. Дукха гаьна яц уж чуэца доладала ха. Цудухьа мадоаттIара кийчдала деза вай дика хьийкъа уж культураш чуэцара.

Колхозашкен совхозашкен кхоачем болаш машинаш я уж ханнахьа а ца йойташ а чуэцара. Цхьан силосни комбайна 83 гектар, хьажкIий комбайна 74 гектар, свекла чуэцача машина 62 гектар кхоач. Вай кIезига бац культураш чуэцача машиний балха овсарле чIоагIа лаккхъь бола механизатораш, цIи хеза болча механизатораша Кодзоев Бахьауддина, Мальсагов Османа. Дадаев Iаддал-Iазе, Слюсарев Ивана, кхы дуккхачар шиъ а кхы дуккагIа а дийнахьара норма кхоачашьо.

Шелковскии Наурскии управленей боахамаш, шоай ханнахьа машинаш тоаль я яьха, хьажкIех силос е йолаеннай, хьажкIаш чуэцача комбайнашта ремонт яь йоалаш латт.

ЧIоагIа тIехьадус Шалински управлене боахамаш юртбоахама техника тоаяра. 23 силосни, 59 хьажкIий, 40 свеклай комбайни дуккха кхыйола машинаш я укхазе болх бурургболаш кийчъяьза. Юртбоахама техникаца ремонт яь яккхара гаьнна тIехьа я Урус-Мартанех Наьсарени управленей совхозаш. Цу боахамашка укх тIаккхьерча бетта ремонт яь яьккхаш лаахехьа вай йийцарех цхьаккха а машин.

Гуракхьа кхача культураш чуэна ерригa машинаш тоа я яь, механизаторашка дIадла еза. Ремонт вIаштIехьйоаккхача колхозаштен совхозаштен доккха новкъостал да деккхарийла я «Сельхозтехника» организацеш запасной оатхалаштен ремонтан материалашнен. Силос йоллара эша машинаш 5 август тIаккхачалехьен свекла чуэцараш цул иттех ди тIехьа ца йоалийташа ремонт яь яха еза. Ишта да хIинз механизаторий керттера деккхар.

Гуракхьа кхача культураш лерттIа а ханкахьа а чуэцар дукхахча даькъе тийша да болх дика вIаштIехьбаккхарах. Дания а диздала йиш яц хьажкIаши свеклаи чуйнцача лаьтта гуракхьа душ дола ялат дIаде деззага. Цудухьа уж чехкагIа чуйца яларех тийца хургда гуракхьа дуа ялат ханнахьа дIадийна даккхар а. Гуракхьа аттa хила тарлу касткаста делха догIаш. Денош лоана хул. Дика эттача дийнахь а бус а биззa пайда эца беза техникага мамогга болх а байташ.

ХIара колхозен совхозен хила еза культураш чуэцара а гуракхьа дIадувчa ялата балха лаьрхIа кIоаргга уйла а ещ оттаяь цикл, хIара бригадага, хIара звенога, хIара агрегатага дIакхачийта еза из. Из оттаеча хана хIара культура башхалонаши ца чуэцара технологии лоархIам баь хила еза. Хьалха латтача механизаторий опытой хIанзарча техникой йиш хулийт культураш чуэцара болх беррига а машинашца бен уц чехкагIа чуйца яхен.

Цуьца дувзадена ез дуьларгда болх вIаштIехьбаккхара дешаш. Силос яра чуэцаш йола хьажкIаш кхачьч - кхачьча участкаш тIара а дуккхьал групповой методах а чуэца еза. Групповой методах машинашца болх бара йиш хулийт кха ахара чехкагIа мукъаланйта, лоацдача хана а ца йоаеш а силос елла яккха, культураш чуэцача агрегаташца деш дола гIулакх дикагIа вIаштIехьдаккха.

УКХ шера дуккхача боахама силос йолларгьа карбомид а тохаш. Силос йоллача хана карбомид тохара эшача комбайнех ехка приспособленеш кийчъяьй опытни станце Сунженски управлене. «Победа» яхача колхозе, Наурски управлене Ленина цIерахча колхозе, Грозненски управлене дулха - шурий, баьца кхзрий — шурий совхозашка, кхычахьа.

ЧоалхагIе яц из приспособлени. Комбайна тIа оттабу карбомида маркхал. Из хиц саннa кхоача маркхал шлангана Iочулу горизонтальни наклонни транспортераш тIа латтача распылитела чу. Маркхал кийчбу заправщикa емкоста чу. Цу гIулакха пайда эц хий е поачал дIа-юка тохача приспособленеех. ХIара тонн силоса лаьрхIа 5 килограмм карбомид йоахийт хица дIа а эйь. Цхьан кхай тIа кхоъ-йиъ комбайн хилча бакъахьа да болх беш, хIиша вьлча тIаккха цхьан тракторий заправщика дика вIаштIехьдоал ерригача комбайнашта карбомида маркхал лоаттабе. Карбомида маркхал а тохаш елла силос доахана геттара дика я, из йиача Iатто шура тIатох. Цудухьа силос йоллаш йола комбайнаш карбомида маркхал чуболча приспособленешца Iалашъяь хила еза, 100 эзар тоннал кIезигагIа йоацаш. карбомид теха силос йолла еза вай республике. Силос чуэцаш йола комбайнаш ца тоъарах цу гIулакхa пайда эца мегаргба СК-3, ЧК-4 яхача комбайнашца. Цу комбайнех дIаювза еза ЖКН-2,6 яха жаткаш. ХIаьта жаткенех молотилканех юкъе оттае еза И—15 яха измельчатель. Цу тайпара кийчъяьча комбайна молотилка болх беш хилац. Жаткас хьекха силос измельчатела чакх а яьле машинаш тIа йотт. Ишта агрегаташ кийчъе йиш я Наьсарен, Урус-Мартана, Шаьла управленешка.

Укх шера Первицка методах болх беш 60 звено я. Дика хургйолаш я укх шера хьажкIаш. Цe йоаеш а кIезигагIа мах дIабодаш а чуэца езa уж. Звенош кердача техникаца Iалашъяь я. Ялата лаьрхIа йола хьажкIаш чуэн ка бола ялат чуэдача комбайнашца. Цу гIулакха комбайнаш кийчъю ЖКН-2,6 яха жаткен И-15 яха измельчители а елле. Ишта кийчъяьчa комбайна хьажкIаш дIакхахьа цхьа автомобиля аьта гIаламаш кхакхьа шиъ тракторий тележкен езе. Цу тайпара хьажкIаш чуэцаш хилча кха чехка мукъадоал аха йиш хургйолаш. ДIадахача шера хьажкIаш ишта чуйцар Сунженски управлене Кирова цIерахча колхоза звеньевойс Золотарев Петра. Цу гIулакхо затраташ шозза кIезигйир. ХIанз хьажкIаш чуэцаш цу тайпара йиъ агрегат хургья цу колхозе. Шоаш лелача комбайнашца хьажкIаш чуэпара эша жаткаши измельчителаши кхаьчай «Назрановский», «Ингушский», «Красноармейский» совхозашка. ХIана лоархIам болаш да из гIулакх механизаторашта дика Iома а даь, шерра юкъедоаладар. Цу гIулакха лаьрхIа хьажкIаш чуэца йолаялехь механизаторий практически семинараш е еза. Уж семинараш яра кийчо еш ба хIанз «Сельхозтехника» болхлой.

ПЕРВИЦКЕ методах болх бераша пхелагIа дакъа хьажкIаш чуэцаргья шоай участкаш тIера кердача технологех. ХьажкIий вож диъ дакъа «Херсонец» яхача тракторна чуэца еза групповой методаца. Шеррa механизаци е еза хьажкIашта тIера лорлаш дIайоахаш, хьажкIаш тIайотташ деча балхашта, пайда яца беза грейдерни погрузчикехи кхыча машинехи. Даьча лоархIамаша хьадьехкад ерригa хьажкIаш 20 дийнахьа чуйца яха йиш хилар. Цу торонах биззa пайда эца деккхарийла ба колхозий совхозий механизатораш.

Свекла дIаяхьа еза приемни пункт гаьна - гарга, транспортни средствашца боахамаш Iалашдаь, хаоттамa хьалашка хьежжа юкъейоалаю свекла чуэцаре а из комбайно хьайоакхашехь приемни пункте ферме дIаяхьара а поточни способ, е чуэцаш йола свекла дукхагIча даькъе кхашта юкъе гулъеш йола перевалочни способ, е бункерни способ. Цу хьалхарча шин способах свекла чуэцача юкъейоалаю СК-3, СКН-2 яха комбайнаш. Цу способех свекла чуэцаш хилча свеклах хьаьвна лордаш силос йоллача дIаяхийта йиш хул. Цул совгIа свекла кулгаца йоархIех цIенъе ца езаш болх аттача а боаккх. Комбайнаца хьаьхьа свеклаш тIайотт ГРС—50, СТИ-2 и яхача свеклопогрузчикашца.

Бункерни способах свекла чуэц СКЕМ-3р яхача комбайнашца. Ишта свекла чуэцаш свекла шиъ йоархIашa йоахкаш йоккха йоаца кушкаш а ещ кхай тIа Iоккхувс. ТIаккха кулгашца цIенъю свекла.

Республике 19 звено я Светличне методах болх беш. Царех цхьаннегарa дIайккхача прямоточни комбайнашца болх бе йиш йолаш я. Поточни перевалочни методаш вай республике эггара хьалха юкъейоалаеш я. Цудухьа боккхача лоархIаме дa уж методаш свекла чуэца йолаялехь механизаторашта Iомаяр.

КIезига ха йисай укх лаккхахьа дийца балхаш де доладе. Колхозий совхозий механизаторий, «Сельхозтехника» система болхлой деккхар да дика кийчо а яь, лерттIа вIаштIехьа а даьккха хьажкIаши свеклаи ханнахьа а ца йоаеш а чуэца, паччахьалкхенна хьалхашкара шоаш дешa доа диззa кхоачаде. Семилетка ялхлагIа шу дика чакхдаккхарца жоп лургда вай СССР Лаккхехьарча Совета сессе решенешта.

И. АВАНЕСОВ,
«Сельхозтехника» Республикански объединене председатель.

Доккхий толамаш даьхад къахьегама вахте латтача «Грозпромстрой» треста № 8 йолча строительно-монтажни управлене шоллагIча участка болхлоша.

Планал совгIа 1637 квадратни метр хургйолаш вах чубаха моттиг дIаеннай участка коллективо.

Къьстта дика болх бу 'воз. Прошина кулгалдеча штукатурий бригадо. Бригада хIара члено норма тIехкхоачаш ца еш ха дIаяхаяц.

ХIанз Сийлахь-боккхача Октябра 47 шу дизара сийне дикеча совгIатаца накъа бахара къахьегаш ба уж.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) штукатураш В. Щербанова, С. Шмакова, А. Прошин, В. Белокиз.

И. Плиев сурт.

КЪАХЬЕГАМХОЙ Ю ЙОАКХО

Деган гIоздаьна тIаийпар Шелковской района «Октябра 40 шу» яхача колхоза колхозхоша СССР Лаккхехьарча Совета йиьлагIча сессе Закон.

— Дег тIара баркал оал оаха, — йоах колхозхоша — тха езача Коммунистически партенеи правительстванеи селла йоакхо ярах. Вай Даьхе кхы а йIаьхегIа, низ болашагIа хургйолаш тхоай хьинар ца кхоадеш къахьегаргда оаха.

СУРТА ТIА: СССР Лаккхехьарча Совета сессе материал дIайовзийташ воаля «Октябра 40 шу» яхача колхоза МТФ учетчик Ястребов Семен.

М. Ткаченко сурт.

ТХО ГIАДДАХАД

ЧIоагIа барт тайна, Iы мерза къахьегаш я тха № 63 йолча кхачан товараш дохкача тика коллектив. Цун керттера бахьан да тика директор Римме Исаковна Давутовас коллектива лерттIа кулгалдар, болх боагIача бесса вIаштIехьбаккхар. Дика болх беш хьабоагIа продавецаш Мисамлиди Полина, Петросян Тамара, кхыбараш.

Тахан геттара хьинар айдена къахьегаш да тхо. Деган гIоздаьхад укх деношка берригача советски наьха ялаеш тIитохара арадаьннача Законо. МахагIча мехка ю къахьегамхой селла йоакхо? Наьха вахара хьалаш вIаштIехьдахара нийса никъ ба Коммунистически партеи Советски правительстваи дIахьош бар. Цудухьа болх оаха вахарца нийса гIа — вахa дикагIа гIулакх де. Тика чу тайп-тайпара товараш хилийтар из тха керттера деккхар да. Из кхоачаш е дергда оаха!

Л. МАГОМАДОВА,
№ 63 йолча Грознерча тика продавец.

ХЬИНАР АЙДЕННАД

Укх деношка СССР Лаккхехьарча Совета Союза сессе тIайийцача колхозхошта долча пенсеехи пособеехи долча законо тхоай балха кхы а доккхагIа къахьегама толамаш дахара тIахьех тхо — механизатораш.

Ший нийсача законаца вай хьамсарча парте дика дIайоаккх города болхлоштен юрта боахама болхлоштен юкъе йоалла юкъ. Заводашкен, фабрикашкен, кхыча предприятешкен болх бераштa санна пенсеши пособеши тергда тхона а.

Партеи Советски правительстваи еча йоакхое къахьегама овсарле мамогга лакхъе деккхарийла бу юрта боахама болхлой. Пенсеехи пособехи дола закон дийшачул тIехьагIа кхы а айденнад ялат чуэцаш боахкача наьха хьинар.

Дика лаккху колхозхой кхетам. Дика пайда эцаргба укх шера тха боахамо. Дукха ахча дуларгда оаха пенсеи пособеи фанде. Из беррига колхозхой хьал-торо тоаяра деш хиларах чIоагIа гIаддахад тхо.

И. НУХАЕВ,
Куйбышевo цIерахча колхоза комбайнер.

БОККХА КХАЪ

Дуккхача хана денз цахаддаш колхозе болх беш хьаьоагIа со. Казахстане а колхозе баьб аз болх. 1957-ча шера денз Сунженски производствени управлене «Ленина никъ» яхача колхозе болх бу аз воккхагIа вола ма Iу волаш. Махулла тхоай колхоз хьалха хьаттачарца нийсъе гIерташ къахьет са новкъосташа а аз а. Укх шера къьстта дикагIа лел тха гIулакх. Беррига оаха лелабер хIаьнига а бокха а 1312 устагIа ба, царех 312 жий ба. Укх шера оаха тIаийна деккхар хIара жийна тIехьа 105 Iаькар хьалкхиба. Из тIехиня кхоачашдеш хьадоагIа тхо. Беррига 312 жийно 386 Iаькар баьб, уж дикача хьале а да. Ишта къахьегаш тхо доаккхача юкъагIа боккха кхаъ а хулаш хоам хезар тхона. Из дар СССР Лаккхехьарча Совета сессе арадаьккха колхозхошта пенса хьожадарах дола закон. Из хезача дека денна хьинар совдоеккхаш къахьег оаха. Баркал оал оаха хьамсарча партена, правительствана. Къахьегама толамашца жоп лургда оаха иштта йоакхо ярах.

М. ЗАНГИЕВ,
«Ленина никъ» яхача колхоза [illegible]

НИЙСА ЗАКОН

Наха кхетам баларa деккъе доккха дакъа лоац вай мехкарча бIаьш, эзараш йолча библиотекаша. Хьинар, низ ца кхобеш къахьегаш ба А. П. Чехова цIерахча республикански библиотека болхлой. ЧIоагIа деган гIоздаьхад тха укх деношка хиннача хоамо — СССР Лаккхехьарча Совета йиьлагIча сессе Законо. ХIара шерра шера эргалуьваш, тоалуш латт советски наьха вахар. Цхьабакъда, из кхы а дикагIа хилийтар дукха чIоагIа йоакхо ю советий Iаьдало. Цудухьа тахан деган гIоздаьнна да тхо. Из доагIар а, нийсса а закон да!

В. СНЕГИРЕВА,
А. П. Чехова цIерахча республиканска библиотека библиограф.

ЯЛАТ—ДАЬХЕННА!

Дийнахь а бус а республика новкъашка дед хьатташ тIара ялат кхуьхьа машинаш. Дийнахьа а бус а ца хадича тоатоах ялат Даьхен амбарашка чутоссе. ДIадахача шин дийнахьа паччахьалкхенна дIаденнад 7200 тонн совгIа [illegible] мукхи. Из да ерригача республике дIаденнар. ХIаьта, ишта кийчу ялат къьсткъьстача производствени управленешка!

НОЖАЙ-ЮРТА управлени. Дог гIаддуга хоам чакхбаьлар колхозий кхашка: паччахьалкхен масштабах йола цаI йоа колхозхой пенсоца Iалашбара система хьаяьй. Юрта цхьахьегамхой партеи правительства еча йоаккхена къахьегама кердача толамашца жоп делар ножай-юртхоша. Укх тIехххьарча деношка планна совгIа (план республикe эггара хьалхара кхоачашъяьй) 100 тонн ялат дIаденнад. Планал совгIа лум доал ялат колхозий хьаттакашкара дIакхуьхьаш латт.

СУНЖЕНСКИ УПРАВЛЕНИ. Дикаа кхеа хьинар меттаеттаде а гIерташ, колхозаш Сунжа къахьегамхоша ялат кийчъяра темпаш лаккхъю. 16-ча июле цар приемни пункташка дийхьад 1022 тонн ялат, хIаьта шоллагIча дийнахьа, 17-ча июле — 1250 тонн.

ГРОЗНЕНСКИ УПРАВЛЕНИ. ДIадахача шин дийнахьа Грозненски боахамий хьатташ тIара дIадийхьад 300 тонн совгIа ялат. Цхьабакъда укхаза ялат дика дуккхагIа дIадехьа йиш йолаш транспорт я.

УРУС-МАРТАНА УПРАВЛЕНИ. 16-ча июле урус-мартанхоша паччахьалкхенна дIаденнад 684 тонн, хIаьта 3-ча дийнахьа — 744 тонн. ТIаккха темпаш лаккхъяха, цхьабакъда уш дикагIа ерригача торонех пайда оацара гаьна да гIулакх.

ШАЬЛА УПРАВЛЕНИ. ХIанзал а хоа Шаьлахьарахоша ялат кийчдара темпаш лоахъь. 16-ча июле цар дIаденнад 301 тонн, хIаьта 17-ча июле кхы а кIезигагIа — 281 тонн.

НАУРСКИ УПРАВЛЕНИ. Наурхоша а хагIа бу бола: 16-ча июле 300 тонн ялат паччахьалкхенна дIаделар, шоллагIча дийнахьа дизаза совгIа кIезигагIа делар цар.

ШЕЛКОВСКОЙ УПРАВЛЕНИ. Ишта дукха хIана дисадаш Шелковской управлене ахархой ца бола ялат дIадалара кхоачашъяра. Цхьабакъда юсте боаллача хана болх лаьгIбаь цар: 16-ча июле Шелковской боахамаша 43 тонн мара дIаденнадац, хIаьта шоллагIча дийнахьа — цхьа грамм а.

НАЬСАРЕН УПРАВЛЕНИ. Наьсархоша ялат кийчдара цахь 8 процент а кхоачашъяьяц. Республике эггара лохагIа бола показатель я из. ГIулакх иштта латташехь а Наьсарен боахамашкара ялат хьачуйдача пункташка цхьа машин а йицар.

Нохч-ГIалгIайчен ахархоша паччахьалкхен амбарашка чутоссад 3 миллионни 113 эзара дикагIа дола ялат. ХIанз йиьагIа йола миллиони пунт ялат дIалуш да.

Къахьегама овсарле лакха я

Шаьла производствени управлене Ленина цIерахча колхоза механизаторашa тIагIертта къовсам лоаттабу ка бола ялаташ мамогга сихагIа чуйца дахара. Хьакхари ердари къьстта а долаш итт дийнахьа 400 гектар ка бола ялаташ чуэца лаьрхIар колхозхоша. Бакъда, шоай дош ханал хьалха кхоачаш а деш ялх дийнахьа 550 гектара тIара ялаташ касарех Iоцилла а аьрда а баьлар уж.

Механизаторашта юкъе шерра яьржача социалистически яхье дика къахьегарах белгалбаьлар хьаьнагIа бола комбайнераш Османв Вахид, Евдаев Ахьмад, иштта кхыбараш а. Денна тIехкхочашъю цар шоай смени нормаш.

РСМ-8 яхача агрегатаца 280 гектар ялат хьекха касарех Iо а дуллаш, аьрда ваьнав Османв Вахид, хIаьта денна 300—350 центнер ялат дIадоьхийт цо хьаттанщка.

Цул дукха тIехьаенсац Евдаев Ахьмад а. 150 гектар ялати 100 гектар гаргга горохи чуйтийнад цо.

Комбайний болх лерттIа вIаштIехьбаьккха хиларах сайца латташ вIалла ха зедьа йоаьнац ялаташ дIакхухьеча транспорто а. Укхаза хьинаре къахьег шоферашa Д. Саитаханова, М. Мусаева. Дийнахьа 18—20 рейс ю цар. Дикача хьоккхамаша белгалваьннав шофер Умаров Салаудди а. Дийнахьа 180—250 центнер ялат элеваторе дIадахьа вIаштIехьдоал цун. Юхьанна денз цо элеваторе дIайихьад 1600 центнер совгIа ялат.

Кхехнаш латт болх колхоза хьатта тIа а. ДуккхагIа доле балхаш механизмашца ду укхаза, цудухьа лаиха я къахьегама овсарле а. Ялх дийнахьа 450 тонн ялат дIаденнад колхоза паччахьалкхенна. Тахкхоачашъяьй ялат дохкара план. Цахаддаш кхы тIа а дIалуш летт из. Фуна лаьрхIа дика кIоалла 200 тонн ялат дIаоттаяьа моллоно.

ВIубенна болх беш ба хьажкIаш кхоча звенош чакхбаьнав я, Масала, Билалов Мурацa кулгалдеча звенос дика новкъостал дир ялаташ чуэцараща. Диъ дийнахьа 130 гектара тIара ча хьагул я даь вIашкатенар цар. Ялаташ чуйнакух тIехьагIа 150 гектар лаьтта яха я аьха тоадаь доацаьра лаьрхIа хьажкIаши кхийола культураши дIайийний цо. Билалова звенос Гуракхьа кхача культураш хаба охаш латт боахаш.

П. КАЛИНИЧЕНКО,
[illegible]

ВЦСПС Президиуме

Ший ханнахьа а ца доадеш а чуэца ялат

Деннара денга шерагIа ерж мехка ялат чуэцара фронт. Дика вIаштIехьдаьккха ялат хьакха йолаенний Украина, Кавказа, Лохехьарча Поволжья колхозаши совхозаши. Толамца кхоачашйир паччахьалкхенга ялат доххара шера йола план Узбекски ССР юрта боахама къахьегамхоша.

Керда ялат чуэцара тIехьа лоаттабеча къовсаме магагIа деккхараш да профсоюзни организацей? Цу дешага хьежар тахан, 17-ча июле, ВЦСПС Президиумы. ТIайийцача соцамах профсоюзий советаши юрта боахамен заготовкайн болхлоьи а гIулакхерча наьха а профсоюзе комитеташи деккхарийла яьй профсоюзни организацей терках ялат чуэцара кийчо яраи ца чакхдаккхаран тIадахийта. Юрта боахама организацешца цхьана уж деккхарийла я юртбоахама техника, кхай тIара хьатташ, складаш, зернохранилищаш кийчъярген доагор машинашта хьакха материалаш, запасной оатхалаш Iалашъергех общественни хьажа. Боахамий кулгалоштен профсоюза болхлой комитеташтех новкъостал де деза шин сменах болх бергболаш квалифицированни механизаторашца кийчъяьерига ялат чуэцара агрегаташ вIашагIтохара.

Белктохкама деккхараш оттадаьд юртбоахамен заготовкайн болхлой а гIулакхерча наьха а, паччахьалкхен торговлей потребительски кооперацей болхлой профсоюзий комитеташта хьалхашка. Царна тIаддилад боахамайн кооперативни организацеш цхьана ялат чуэцаш болча а чуйца ялат дIакхуьхьеча а механизаторашта, шоферашта, кхыболча болхлошта чуIе котталаш кийчьяра, торгови а бытови а гIулакх дара мероприятеш оттаяьга.

(ТАСС).

Ялат лораде

КПСС ОБКОМЕН РЕСПУБЛИКА МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ПАРТГОСКОНТРОЛА КОМИТЕТЕ

Партийно-паччахьалкхен тIальожама комитете гучаьяьй № 2 йолча автотранспортни боахамо ялат дIакхахьа ше йоккийта машинаш цу гIулакха кийчъяьза кхийтара факташ. Iахкача гучадаьннад цу боахама начальник воа. Гудии майна гIадилле гIулакх безктохаме ца хеташ хилар. ШоллагIча июле Предгорни опытно-производственни боахаме ахийтар ялат дIакхахьа кийчъяьза йола 9 автомобиль. Цар дуккха ха яьнцар кьатта лагаш кузовашка ялат Iоуарганза моттигаш дIакхоалалаца.

Цу тайпара моттигаш я республике кхыча боахамашка а.

Предгорни опытно-производственни боахама директора воа. Харамова тIабоахача водителашта лерттIа бытовой ялаш хьалхийтавар — [illegible] кийчъявар, Iобуьна кIоалла хIана яцар, бIайна кхаче кийчбайта вIаштIехьдаьккхадацар.

Ялат дIакхахьара машинаш йоттIача тайпара кийча яр баьлаш долаш ноа. Гучайе указана елар, партгосконтроля комитето хьахкхьа лоацар Предгорни опытно-производственни боахама директора воа, Харамова водителашта деш Iаш йола бытовой хьалаш ца хилийтар. Комитет хьажача тIехьагIа шоферашта новкъашкa кийчъяьй, тIа-вIаа дуьа хIана Iалашдоад, бIайга кхаче кийчьдайта вIаштIехьдаьккхад, ахча Харамова баь воаш тIоабийр.

2-гlа Ерригафрикански ассамблея

КАИР, 18-гlа июль, ТАСС-а КОРРЕСПОНДЕНТА С. СОЛОВЬЕВА хоам бу:

Селхан Каире болх дlаболабьб паччахьалкхенаштен правительстваш керте латтарий шоллагlа Ерригафрикански конференце. Нила берда йисте, города юккъе йолча lарбийн мехкийн Лига здание конференц-зале лама хьисаперча доккхача истола гонахь гулбелар африкански 33 мехка президенташ, королаш, премьер-министраш.

Конференце доакъашкой ше тlайицача паччахьалкхенна керте латтар ше хиларах тара ОАР-а президента Насера 19 сахьати 45 минути йьппача хана дlаяхайкаду шоллагlча Ерригафрикански конференце хьаахара сесси хьаелла.

Зале мел хиннараш минута саг йист ца хулаш сий дир африкански халкъаш кортамукъа а шоай лоlаме а хилара тlехьа лоаттабеча къовсаме шоай вахар дlаденнача патриотий.

Сессе сийлен председателалла хорж вlашагlкхийттача lарбийн Республике президент Гамаль Абдель Насер. Чlоагlа детташ тlоараш а долаш lоеш конференцега моарлал хоатташ ейта телеграммаш. Конференце хиннараша чlоагl-гlа ладийгlар 2-гlча Ерригафрикански конференце юкъе дакъа лоацача шоай лоlамерча Африка пачхьалкхенаштен правительстваштен керте латтарашка СССР Министрий Совета Председателя Н. С. Хрущева яхьийтача послание.

Африкански пачхьалкхений кулгалхой талан вlашагlкхетара хьайха чlоагlча къахьегаш кийча хьар. Укх тlеххьарча дийнахьа Каир хlама ца оашаш халлонза заседанеш ош хилар африкански цхьоагlон Организаце Министрий Совет. Министраша чlоагlдир Ассамблее дувцаргдола дешаш. Каире дувцарг мел долча дерригача дешай хьакъехьара рекомендацеш тlайицар. Сессе чlоагlгlаю ден повестка. Цу тlа оттадаь да таханарча Африкана дагадоахка дерриге керттера дешаш: колониализм цlенъяь дlаякхар, Къулбехьарча Африке апартеидацеи расови дискриминацецеи лоаттабу къовсам, африкански мехкаш кхетадалар чlоагlдар. Африке атом йоаца зони хьаар.

Сессе ва лаьрххlа Нью-Йорке вена вlашагlкхийттача Къамий Организаце Генеральни секретарь У Тан.

Селхан Каире хьайийна африкански пачхьалкхенаштен правительстваштен керте латтарий конференц Африка вахара юкъе lалаьмате йоккха событе я. Дlадахача шера Аддис-Абебе хиана Ерригафрикански конференц саина шено йоаццаш из а дlоттаргья африкански халкъаш вlаши кхотадаларан цхьоагlо дlахо чlоагlъяран тlабодача новкъа, Африкера колониализм цlенъяь дlаякхара тlабодача новкъа йола йоккха белгало а хиана.

КАПИТАЛЬНИ ГlИШЛОШЪЯРА—ТlАХЬОЖАМ

КПСС ЦК РСФСР БЮРОИ РСФСР МИНИСТРИЯ СОВЕТЕИ ПАРТИЯНО - ПАЧЧАХЬАЛКХЕН ТlАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

1964—1965-ча шерашка капитальни гlишлош хьалъяра план кхоачашъелга lалашдара декхарех лаьца дукха ха йоацаш ерригача партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацешка, берригача гlишлошъерашка, монтажникашка, промышленностен транспортен болхлошка письмо дахьийтар КПСС Центральни Комитетен СССР Министрий Советон.

Цунца дувзаденна КПСС ЦК РСФСР Бюрои РСФСР Министрий Советен партийно-пачхьалкхен тlахьожама комитето КПСС обкомийн крайкомийн, автономни обл. (край) исполкомийн, автономни республикай Министрий Советийн партгосконтрола комитеташ тlа тlадиллад гlишлош хьалъяра планаш кхоачашъяра, производственни мощносташ, нах чубаха цlенош, школаш, больницаш, юрта боахама объекташ, кхьираш шоай ханнахьа болх бе йолалийтара тlахьожам лоаттабар lалашделга.

Партгосконтрола органаш декхарийла я хlара стройкера гlулакхаш мишта датт хьадда довза, оттаь заданеш кхоачашъяра эшача торонеи кхоачамехи цар мишта пайда эц хьажа. Машиностроительни предприятешка кхалкъа контролераш хьож производства планаш мишта кхоачашъю, объекташ болх бе йоалалара хана ювзаенна хила езача графикех майоагlгlара стройкашка оборудовании тlеяхьий. Уж хьажа декхарийла ба машинаши аппараташи дика ий, хlаьта ишта металлургически заводаша дахьаш дола металл шоашка еша ассортименто маяххара дий.

Моттигера партийно-пачхьалкхен тlахьожама комитет декхарийла я ишта сборни аьшкбетона заводаш, пластически массайи синтетически къуонийн лорда тlа эффективни материалаш а взлеш а арахеца заводаш хьалъелга мишта лел.

КПСС ЦК РСФСР Бюрои РСФСР Министрий Советен партийно-пачхьалкхен тlахьожама комитето партгосконтрола органашта тlадиллад проверка ечa хана предприятей чура резерваш гучайоахилга а предприятешна царех пайда эцилга а чакхдаккхар, хlаьта кишта гlишлош хьалъяра балхаш дикагlа дайтар.

(ТАСС).

ХЬАЛХА БОАГlАРАШ

«Грозхимнефтестрой» треста № 9 йолча гlишлой - монтажни управлене коллектива болам дог гlоздаьккха Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийлоица накъа бахара хьинаре къахьегаш хьабоагlа Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлой.

Укх шера дlададахача ах шера валови а товарни а продукци арахецара план дукхха а тlехкхоачашъяьй, продукци кийчъяра дlабода мах лохбеннаб 1,4 процент, тlайицача декхарел совгlа дикка лакхъеннай къахьегама овсарле, битум, даьтта, арахецара декхараш кхоачашдаьд. Хlаьта дукхха эзараш сома маьха плапал совгlа мехкдаьтта сийрда продукци еннай завода коллективо пачхьалкхенна. Дикка толамаш даьхад укхаза производствана рационализаторски предложенеш юкъеяхулерах. Цу гlулакхо торо хулийт довгор, пар, электроэнерги кхоийта. Хlанале дукхха эзараш сома маьха пачхьалкхен рузмъа яходаьд заводе.

Массехк шу хьалха дейз коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цlи яккхар дукха къовсам лоаттабеш я 2 эзар гаргга саг чувоагlа 84 бригада, 22 установка, 12 участок, 5 лаборатори. Коммунистически къахьегама коллективи ударники яха цlераш еннай заводерча 301 болхлочоа, дукхагlа йолча установкашта, 10 бригадана, 7 участка, 5 лабораторена. Духхьал укх шера 37 болхлочоаи № 22 йолча установканеи еннай из цlи.

Нов. Хаджиева кулгалдеча № 8 йолча установка, укх шера 12 июле кхачаленьа ворхl бетта продукци кийчъяра а арахецара а план кхоачашъяьй, къахьегама овсарле лаккъярах вlаштlехьдаьккхад установко эзар сом кходе, электроэнерги пара кхояра шера план хьахал хьалха кхоачашъе. Хlанз комсомольско - кагирхой установка коллектив семилетка плалагlча шера план хенал хьалха кхоачашъяра къахьегаш я.

lалаьмате дика толамаш даьхад нов. Абсалиев керте латтача № 1—2 йолча установка болхлоша. Ворхl бетта мехкдаьтта чакхдаккхара а мехкдаьтта сийрда продукташ арахецара а план кхоачашъяьй 12 июле.

Производстве хьалха латтарашца лоархlаш я нов. Вязиковас кулгалду № 21 йола мехкдаьтта чакхдоаха, нов. Штейнгарт керте латта № 5—8 йола, нов. Петросова кулгалду № 7 йола, ишта кхыйола установкаши, №№ 5, 1, 6 йола цехаши.

Ер шу чакхдалалехьа ерригача завода коллективо лаьрхlад коммунистически къахьегама предприяти яха сийлен цlи яккха.

Производственни план кхоачашъяра тlабарзабаьб ший берригa болх завода партийни комитето.

1963 — 1964 дешара шера политически экономически дешара сете дешаш массехк бlаь саг хиннав. Болх беш хиннай КПСС истори lомаду 2 кружок, конкретни экономика семинарски 9 группа, 27 коммунистически къахьегамен 15 дикагlйолча опытен школаш.

Заводе вlашагlъеллай 25 саг чувоагlа лекторски группа. Укх шера дlабахача ях бетта 60 лекци йийший, царех технически томаех ийс а ешаш. Пропагандистий опыт заводерча политически дешара кабинете вlашагlа а теха брошюраца ара а яьккха дlайоарждаьй.

Доккха новкъостал даьд заводе общественни хьисапе болх беш йолча политически дешара кабинето вlашагlъеллача методически совето. Цо каст-каста консультацеш ю пропагандисташца бе безача балха хьакъехьа. Хlаьта партийни комитето вlашагlъеллача продукци арахецарга дlабола мах лохбаран производстве автоматизаци яран керда техника юкъейоалаяран шин комиссе болх барах дикка лакхъеннай къахьегама овсарле, дисциплина тоеннай.

Заводе арадувлаш, ерригача цехашка, установкашка, участкашка лаьрхlина 27 пенгазет да. Сатирически радиожурнал арадувл. Хlара кlирах шозза арадувл из. Пенгазеташ тlа а сатирически радиожурнала тlа а критика ю балха тlарча кхоачамбоацарлашта, общественностага кхел яйта оттабу къахьегамен производственни дисциплина талхаераш. Пенгазеташ тlа язъю производстве хьалха латтарех, цар производственни къахьегама толамех йола а кхы тайпа а материалаш.

Дика вlаштlехьбаьккхаб заводе комсомольски организаце болх а. Чlоагlа къоасам лоттабу комсомольски прожекторо мехкдаьтта сийрда продукци ца йойтара, оборудованета дукхагlа болх байтара, балха хв кхояра.

Хlана къахьегама вехте латтача завода коллективо семилетка плалагlча шера валови продукци арахецара плен 25-ча декабре кхоачашъе лош деннад.

Шоаш тlайицa сийлен декхараш кхоачашдара чуйина къахьегаш я заводера ерригa коллектив.

Т. УЖАХОВА.

Сурта тlа: (аьрдехьара аттехьа) завода № 2 йолча установка контрольно - измерительни прибора слесарь В. А. Штанько, оператор В. М. Жовнер, оператора гlоньча Т. А. Сычева.

И Панова сурт.

МОРИС ТОРЕЗ ДАГАВЕХА

Москверча къахьегамхошна яь таьзета митинг.

МОСКВА, 15 июль. (ТАСС). Морис Торез дагавеха Москверча къахьегамхоша яь таьзета митинг хилар Союзий Цlен Колонни зале. Президиуме ба новкъостий Л. И. Брежнев, А. П. Кириленко, Б. Н. Понамарев, ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь С. П. Павлов, кхибола партийни, пачхьалкхен деятелаш.

Митинг хьайийлар КПСС Московски городской комитета секретара В. Я. Павлова.

Митнаге хиннараша минута хьалха йист ца хулеш лаьрхlар Морис Торез.

Таьзета къамельаш дир Владимир Ильича цlерахча завода слесара С. А. Антонова, КПСС ЦК члена, КПСС ЦК-ера марксизма-ленинизма института директора П. Н. Поспелова, кхыча мехкий метта Московски пачхьалкхен педагогически института профессора М. Д. Степанянас, КПСС ЦК члена, «Известей» керттерча редактора А. И. Аджубея, Португале Коммунистически парте генеральни секретаро Альваро Куньяла, Бельге Коммунистически парте ЦК секретари цу парте Политбюро члени волча Жан Блюма, Аргентина Коммунистически парте ЦК Исполкома члена Рудольф Гиольде.

Дерригa шийн вахар французски болхлой класса гlулакха тlехьа, социализма идеяш котъялара тlехьа, дерригача кхочий сийрда кхоане бахьан лоттабечa къовсама дlаденна воле сий долча французски коммунистически парте гlоравьина кулгалхо, Франце халкъа сийлахь-воккха воl, цlера ала саина лаьтта революционер дlавалирах йиначa гlайгlанех дийцар цар.

Таьзета митинг йистейоал. Цунна юкъе дакъа лоацараша партийни гимн «Интернационал» доакх. (ТАСС).

КОММУНИСТИЧЕСКИ БОЛАМА ГlОРВАЬННАЧА ДЕЯТЕЛА

ПАРИЖ, 15 июль. (ТАСС). Тахан КПСС ЦК Президиуме члени секретарьи вола М. А. Суслов керте латта КПСС ЦК делегаци Морис Тореза сий деш хилар. Французски коммунистически парте Центральни Комитета помещене а хиина, Тореза дейъа чуулле кlена юкъе баьца зизай курсаш lоехкар цо. Гонахьа энзиш доахкача цlеча лента тlа дошоца яздаь да: «Французски дунен халкъашта юкъерчеи коммунистически болама гlоравьина волча деятела Мориc Тореза КПСС ЦК-гара» аьнна.

Тlеххьара бlарг техар

ПАРИЖ, 16 июль. (ТАСС). Французски коммунистически парте председателах тlеххьара бlаргтоха Ле Перетье яхача улицагlарча здане укхча эзараш болча паьха тоатол пхьи минуте саццa. Морис Торез чуулла кlий оттабаьча ФКП ЦК здане бlаргагургва парижски метро контролер, грузчик, гlулакхера саг, машинияьхахо, — царех дукха балаш балха барзкъа кушна ца кхуваш делкьийга перерыв йолча хана баькиш ба.

Тореза тlеххьара «lодика» яаа баькаб художник Андре Фужерон, «Юманите — Диманш» яхача газета керттера редактор Андре Каррель, «Кердадарий» цепа йоазон агентства директор Б. Бурков, Нор яхача департаментора вена 83 шу дола французски болхло...

Таьзета lаьржаьча вале чакхйоал къахьегама ерригаюкъарча конфедерацие конфедеральни бюро делегаци, мехка профсоюзни федерацей викалаш, ЮНЕФ яхача французски студентий викалий группа.

Баьца зизай йоккха венок юлл СССР Францерча посола С. А. Виноградовеи посольства болхлой группои.

15 июле сарахьа боад къов лабиллеца таьзете ихар нах.

БОЛХ ТЕССА ЛЕЛАБУ

Грозненски производственни управлене чудоагlача боахамашта юкъе ка бола ялташ чуэцара балхаш эггара во лел Цхьоалагlча мая цlерахча колхозе. Хьекхари ардари къаьста а долаш ка бола ялаташ чуэцаш йолча методах пайда эцац уккхазе. Дерригa хlайийнар кхо эзар гектар долча цу тайпара 400 гектарa тlера ялат мара чуийцадац колхоза цхьоалагlча бригаде, ишта во латт тlулакх шоллагlча бригаде а.

Техника тоъаш це хиларца дувзаденна да ка бола ялаташ тха боалане кlезига чуийцалга, йоах колхоза кулгалхоша. Шоаш ишта яхe а боахаме йолаш йолча техниках бiзаь пайда эцац цар. Укх шера ийцата «ЖВН-6» яхача шин жаткаьа 60 гектар мара ялат чуийцадац. Цул совгlа кхыйолча техникаца а болх лертlа бац, кастгаста йох цхьайола комбайнаш. Ишта lетто балха транспорт кlеанта хилар а.

Механизатораша юкъе социалистически езъ а йоаржаь ка бола ялаташ лоацaча хана чуийца доахалга вlаштlехьдоаккхаш ца вац колхозе.

Тесса бетаб колхозе изадица беш бола агитмассови болх. Хьтта а кхашкарча культстанашка а арахецац къахьегама листокаш. Цар тlа белгалбяц шоай декхар тешаме кхоачашдераш.

Дикагlа болча комбайнерашта кхичарнена цlе ьыицелаш телац. Лертlа вlаштlехьдаьккхац механизаторашта бае яхача кийчбелга, культурно сакоlалга. Деша газеташ журналаш, доаза шехматаши шашкаш эц культстанашка.

Кулгалхоша боагlаш бола бlарг ца лакъарах дукха ялат дуо кхашка хьал ца эцаш. Из дилийта йиш яц.

К. СОКОЛОВ.

Ткъо шу

Польша юхаметтаоттаяь кхоана 20 шу доал

Дlадаьккхад ткъо шу. Дага доагlа сона из июлерча дlайахача дийнахьа гитлеровцаша йоагаьча моттиге селхан хилча саина. Цlеной пенаш тlа, аьгача хlемай чилланa юкъе салташа хьалъеттар хlаьтта хьекхача басара хьаж йоагlа къай мукъадаккхара Польски комитета манифест.

Сага вахар чу ткъо шу йlаьха ка я. Дукхха ха йоацаш се ваьча моттиге вахача хана аз хьоашал техар сихха тlайоагlача фронто еттача йоккхийча топашататаш даьча, сона дика дагайоагlача бус вахча зlацингача сессаца. Хlанз из цуха кхоалагlча курсе деша вагlа, модж-мекх доалаш ва, парте ваха дагa а ва.

Хlаьта фу хиннад халкъа вахар чу? Польски пачхьалкхено бахталдоакх ше хьехинна эзар шу далар. Цхьабакъда, оаха дlадаха ткъо шу Польша дерригача историе чухь йоккхагlа йола юкъ лерхl. Тхо тешаш да шу юкъа ишта беш бола мах историкаша а чlоагlбергхиларах, хlана аьлча из ца я къахьегамхоша дохкийлеш хиларах совгlа практике хо а луш халкъа вахар чу доацхий хувцамаш хиина ха.

Ткъаь шера чухь Польша исторически революционни процесс чакхъяьккхай. Цо чакхъяьккхай социалистически революци, промышленни революци, политически революци. Хlанз тха промышленносто тlом хилалехьа хьалхарча Польша промышленноста йоаккхаш хинначул 9-зза дукхагlа продукци йоахк. Юрта боахача производство бихача наьха цхьан сага сих лерхlаш 50 процент тlакхийттай. Къама доход 3,5-зза лакхъеннай. Хувцаеннай мехка экономически социальни структура. Тlехьабиса аграрно-индустриальни мохк хиннача Польшах индустриально-аграрни пачхьалкхе хиннай. Цунна дика тешах ду укх вlаши дистаро а: тlом хилалехьа тханнига 12 эзар инженер вар. Тахан — 100 эзар совгlа. Тха вузаша хlера шера арахец сентябрьски Польша хиллалехьа хьалхагlа хиннача берригача специалистел дукхагlа специалисташ.

Польша хlанз а кхоачамхилла дегlабена мохк бац. Экономически дегlаахара боарамах «Дошо юкъера юкъ» лоац оаха. Цхьабакъда наькъа дукхагlа дола дакъа чакх-м даьккхад оаха. Тlом хилалехьа хьалхагlа Англе, Франце, Итале, Германе бихача наьха цхьан сага сих лерхlаш хиннача производство юкъера лаьрхlача 17 процент гаргга мара лацацар Польша промышленни производства. Тахан 60 процент доац. Тхо чехка тlехьакхуь шу мехкашта, хlаьта уж цхьан моттиге латташ а ма ца. Цу хана чухь дегlаахара темпаш Польше шозза совгlа лакхъеннай.

Польша кердача историе шин юкъ — сентябрьски Польша хиллалехьа хиина ткъо шуй кlаьта калкъа Польша ткъо шуй — вlаши йистара из да общественни система, дегlаахара цин наькъ вlаши бистар. Вахара дерригача новкъошка социализмо котало йоах. Ше толашагlа хилар цо дlахьоех фактаццеи цифрашцеи, вешта аьлча хьаддача, холуш йолча материалаца. Хlаьта тхона керагl мел даьннар — керда фабрикаши заводаши, керда нах чубаха кварталаши городаши, промышленноста керда доакъоши ялхаза дукхагlа хиина студенташ шоаш хьехьоккхаш йолча фактели цифрели низ болашагlа аргумент мичай. Мехка социализм хьалъяр гуш да, цуй гражданаш дукхагlа хиларца, дукхха миллионаш болча дезалий вахара боарам лакхбаларца, лаьха школашкеи дешара лакхехьарча заведенешкеи деша йиш хиларца. Духхьад Польшерча халкъа lаьдала мара йиш хиладар Польски пачхьалкхен эзар шу дизар вай ханара lалаьмате дика эзараш йола школаш хьалъярца белгалдаккха.

Керда Польша... Керда я по хlанзарча дунен тlа лоаца моттиг а, оалангара хувцаеннай цуй арахьара политика а. «Халкъа Польше хьахиина дlадахача дерригача шерашка цуй керттера принцип хила а хиннай, хlанз йолаш а я Советски Союзаца вежарашка йола цхьоагlо, тхона кортамукъал енна. Одере, Нейсе, Балтике кхачалца дола польски лаьтта юхахьетеха йола цхьоагlо, тха мохк юхаметтаоттабара, цуйна индустриализаци яра, из дегlаахара боккха низ а хиина дlаеттай из принцип. Ший ларде вай социалистически пачхьалкхений юкъара исторически хьашташ дола, цар классови идейни юкъара уйла йола польско-советски цхьоагlо Европе машари херамьлен лоравра гlулакха юкъе боккха лоархlам болаш из», — йоахар Владислав Гомулка тха парте IV съезде ЦК-а яьча отчетни доклада тlа.

Шинна мехка халкъашта юкъера гlулакхаша оалангара хийца йолча, Европа социалистически кхыча мехкашца айхха гlулакхаш лелаеча Польско-Советски цхьоагlоно дунен халкъашта юкъерча политиках Польшага керда моттиг лацийтай. Европа къарта тlарча империалистически пачхьалкхений пешне йолчара дlабаьннаб тха мохк, валар тlадахьаш волча моастагlчоа — германски империализманеи Малхбузерча Европе шек воаннхача союзникаштеи юкъе тарбала гlерташ тешам байна хьукза лелабезац цуй хlанз (тlом хулача юкъе саина). Польско-советски цхьоагlоно, Варшавски договоро тха историе ерригача хана эггара хьалха чакхвоалалургвоацаш еллай ФРГ юхахьехулаш латтача германски империализма экспансе вахьа юкъ. Вай мехкаша цхьана из юкъ йоал эггара хьалхарта германски болхлойи ахархойи пачхьалкхено — Германски Демократически Республико а.

Керда Польша из — ишта къама цхьан тайпара йола пачхьалкхе хьахулийташ, дегlаахара толашагlа дола хьалаш lалашдеш, къаьстта аьлча ткъаь шера чухь низ бола кемаш хьаду промышленность хьахилийта а форда тlа яхача шерра йикъ бенна а керда беркат да. «Польше даьд» яха марка йола вай ханара кемаш тха флоте хиина ца lеш, советски флотеца а да. Керда доазонаш тешаме лорадеш да боински милитаристий реваншистски бlехача уйлаех. Доазонаш лорадеш Польша керда потенциал хиина ца lеш, боккха лоархlам бола Совете мехка ракетно-ядерни берригa низ, Варшавски договора юкъе дакъа лоацача мехкий дерригa низаш а да. Хlанз саина долчш долча хьалий, низий хьадда йолча соотношеней ларда тlа хьахиина кхерамзлен чlоагlа уйла йолаш ииния даш тха халкъ цlаккха.

Халкъа Польша политика тlаерзаь я халкъа кхерамзле лораира, мохк социалистически дегlаахара хьаштаишта, машара хьашташта. Из политика тха мехко кхоачашъю машаре дахара ленински принципашта тешаме латтача Советски Союзаи кхыча социалистически мехкийи политикаца айхха гlулакхаш лелаерца. Польше боккха лоархlам ба ерригача социалистически содружества низи цхьоагlои чlоагlдара. Польски вlашагlкхийттача болхлой парте кулгалхоша дукххаза а белгалдаьккхад социалистически мехкий а саина. Тха мехка позици низи ерригача содружества низацеи позицеи айха бувзабенна хилар. Социалистически лагера сий, лоархlам, влияни — из ишта дерригача адамий керда вахар хьаелча юкъе шоаш дегlадаккхара политически лоархlам болаш долча социалистически халкъий дезала юкъе йодача хlара пачхьалкхен сий а лоархlам а ба.

Хьашташ цаlаш хиларов идеологи цаl хиларои Польшанеи, Советски Союзаи, кхыча социалистически мехкаштеи юкъерча вежарашка долча айхкача гlулакхий ларда чlоагlъю. Цар цхьана къовсам лоаттабу lалаьмате йоккхача, дерригa дуне чулоацаш йолча, машаре вахара фронте. Тха мохк доккхал деш ба дунен халкъашта юкъерча проблемашта юкъе ший позици. ший арахьара политика Европа а дерригача дунен тlа а машари кхерамзлен лоравра йолча керттерчарех цхьа фактор йолаш. Из а ишта ткъаь шера халкъа Польшана керагlдаьнна лоархlамера хlама да.

Дукхе яа йоаццаш хиначa ПОРП IV съезде дош халдаш ше къамаьл деш Владислав Гомулка аьлар: «Ткъаь шера чухь вай парте польски халкъ дуг кердача толашагlа йолча кхоаденга. Ткъаь шера чухь халкъа Польша даьккхача дикачa толамаша къаьхьох вай парте шийн кулгал дара гlулакх дика чакхдаьккха хилар, халкъан историей хьалхашка кала экзамен дlаделлар. Дlадахача ткъаь шера хьахьеккхар вай парте тlаийъеш йола программаш вахаре кхоачашъеш хилар. Вай чlоагlа тешаш да парте IV съезде тlайийца а программа а кхоачашъергхиларах».

Ткъаь шера халкъа Польшана керагlдаьнарш — из да парте тlаийъеш йола, болхлой классе, дерригача халкъо кхоачашъеш йола программаш кхоачашъярах хьаьнниар. Халкъа Польше хьехиинай, чlоагlъеннай. хlанз шийн ткъо шу дездеш а я. Тlом йистебаьннача тlеххьагlарча хьалхарча шерашка из дукха яхаргьаш ехаш Малхбузерча поел хехкарша дийца дале а. Парте хьалхеце польски халкъо кхоачашйир социализм хьалъяра программа. тlа-тlа керда толамаш а доах.

Хlанз польски къахьегамхоша исторически гlулакх дlахо хьо. ПОРП IV-ча съезде оттадаь декхараш кхоачашдеш. Из чlоагlа лоархlамера гlулакхаш да. Кердача пятилетка (1966—1970 шерашкa) новкъостал дергаш промышленни юртбоахамеи производство дlахо йоахача хана чlоагlгlа лакхъяра, цаl да миллион гаргга волча сага керда балха моттиг лургъя. Оаха цунах оал промышленность товара, юрта боахамеи, экспортеи, ишта кхычахьеи lалаьмате йоккха прогресс ера йола пятилетка аьле.

Нов. Владислав Гомулка съезде белгалдаьча тайпара халкъа Польше lовьче, хьалхахийнача, образовани ийцача къоначаа тlехьенна хьалхара пхе шера план а хургья цоа. Польше халкъа строительства бараша из строй вахара масса а дакъе чlоагlдара тlехьа бена балха юкъе хьинаре дакъа лоац. Образах аьлча цар пхьелgashка лед шоаш lобешшехьа хьахиина социализма цlе цlий. Къоначa тlехьено мехка социализм хьалъяь а яьккха, керда гlулакх — коммунизм хьалъяь йола оргья.

Халкъа вахаре ткъо шу кlезига ха яц. Цхьабакъда вай дах таханарча дунен тlа революционни хувцамий темпаш сихъяра оаз телача социализма зlийнах. Гой цудухьа эзар шера историца яьйсийча ишттал лоацача хана дуненнад сакъара дукха хlама. Укх гергарча шерашка халкъа Польше ткъаь шера тха халкъа вахаре керагlдацица хlама кхи а чlоагlагlа кlоаргдерга. Советски Союзаи социалистически содружества кхыча мехкашеи машара а социализма а тlехьа лоаттабеча къовсама гlулакха юкъе халкъа Польша лоаца декъа хаддаза лакхалургда.

Ришард ФРЕЛЕК,
польски публицист.

Варшава, 1964 шера, июль.

«СЕРДАЛО»
2-гlа агl. 21 июль 1964 шу.

БОЛХЛОЙ ДАГАРА ВОЛА МАСТЕР

Грозненски химически комбинате дика вовзаш ва № 48 йолча цеха вентиляционни установкашта ремонт еча участке мастералла болх беш вола коммунист Костоев Беслан. Грозненски мехкдаьтта института механически факультет дика чакх а яьккха уккхаза балха венача хьалхарча деношкехь а деза производство дикагIа йовза, Iилма практикица дуьйла гIерташ хьавоагIа кхоьна специалист.

Балха ваьача хьалхарча хана цехен участкан кулгалхоша, инженерно-технически болхлоша шийна дакь новкъостал боккхачу безамца дувц Беслана. ХIинз шиь балхах дика кхетаж волча мастера участкерча дукхахчарна ца ховр дIахьеха вIаштIехьдоал. Дукха ха йоаццаш профессионально-технически училище йисте а яьккха балха баьхка кагирхой ба участке. Болх дика ца бовзарал совгIа балха дисциплина йоацаш а ба царех цхьабараш. Комсомола заводской комитета политмассови сектора кулгалдеш волча нов. Костоева цакаддаш кхетама боах бу царца. Шоай заданеш кхочаш а тIехкхочаш а еш ба царех дукхагIбараш.

Барт тайна цхьа дезал санна къахьегаш вIаши гIо-новкъостал деш я тха коллектив — яхаш дувц нов. Костоева. Барт-цхьоагIо хиларга хьежжа ка йоал къахьегама а. Май бетта заводе цьалхара моттиг яьккхача тха коллективана карара кара тела ЦIе байрахк елар, хIаьта тха участка болхлой цехе хьалха латташ хьабоагIе дукха хана дешз. Июнь бетта план а 114 процент кхоачашъяьй оаха, — аьлар Беслана дIахо ше къамьал деш.

Тешаме новкъост, дика кулгалхо ва из яхаш шоай мастерах дувц слесарь, КПСС член волча Павел Максимовичa Сидорова. Нахаца Iимерза, хоза хьехам беш хиларах везаеннав из иштта дукха участкерча болхлошта, йоах бригада бригадира Радин Анатоле, кхыбараша.

Цул совгIа гIоргаьнна пропагандист а агитатор а ва нов. Костоев. Комсомола комитета секретара заместитель хиларах, кхыдола общественни балхаш леладарах укх шера агитатора балхах мукъавалийтавар из. Цхьабакъда, из болх буталуш-м вац Беслан. Делкъийна хIама диачул тIехьагIа мукъа йолча хана участкерча болхлошта газеташ тIарча кердадарех дувц, кхыйола материалаш еш. комбината вахарах лаьца ше деча къамаьла юкъе масалаш кхувл цо.

Ше болх беча участке культурно-массови гIулакхаш а дика леладу Беслана. Каст-каста коллективаца цхьана вIашагIкхийте кино, театре, музеешка, экскурсе ух уж. ХIаьта шоллагIча, кхоалагIча дийнахьа вIашагIа кхийте шоашта дита бIаргадайнараш дезаденнара. Ши дувцаш цо-шоашта хетараш дувц цар. Иштта сийленца къахьегаш хьавоагIа наха везаш вола коммунист Костоев Беслан.

Г. МАГОМЕДОВ.

ТХА МАЯК

Грозненски машинаькъа станце вайза а ца Iеш цу станце доазонел арахьа а вовзаш ва керттера кондуктор Пилипенко Владимир Трофимович. Цхьайтта шу совгIе ха я цо кондукторалла болх бу. ЧIоагIа бехктокхаме болх ба из. Поездашта кхерамала хилийтара дикы зем боаккхаш хьожаш хила везаш ва из. Цун балха юкъе цунна ца ховш е ца довзаш цхьа хIама дац. къаьстта дика йовз цунна эшелона хIара деталь. Станце машинаькъахошта юкъе хьалха латтачарех ва из. Ерригсоюзни машинаькъа денна сийленца накъа вахара эггара хьалха къахьегама вахте эттарех а ва Владимир Трофимович.

Коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи еннай цунна. Станце кулгалхоша къахьегама книжка тIа дIа а яздеш 6 баркал аьннад нов. Пилипенкова. Укх деношка кхы а чIоагIагIа дог гIоздоаккхаш кхаъ хилар станцерча болхлошта цунна шийнаь. «Къилбаседа-Кавказа машинаькъа дикагIвола керттера кондуктор» яха сийлен цIи еннай цунна Къилбаседа-Кавказа машинаькъа кулгалхоша.

Хьинаре къахьегаш цо даьхача толамий боккха мах баьб.

Г. АНОХОВ.

Наха гIулакх дика ду

Нагалье саина, № 14 йолча Грозпромторга кIалахь дохкача тика коллектива оамалга, цо бечa балхага хьежача дика гучадоал цар наха гIулакх дела дика вIаштIехьдаьккха хилар. Уккхаза тика чу мах беш болча наьха балха керттера оамал я — эцархошца Iимерза, эздел долаш, цар деш долча хаттарашта жерттIа жоп луш хилар. Цхьа барт болча коллективо тахан шийна хьалхашка оттадаьа «Вай тика эггара дика хила еза — уккхаза хIама эца чуваьна саг реза воалаш ара ца валийта».

Цхьа шу даьннад тика коллективо коммунистически къахьегама цIи яьккха. Из сийлен цIи яьккхай цо дика а, тIехдика а болх бара, шоай балха юкъе прогрессивни методаш йоалаяр, хIара ди массаза доал гIулакх дар, культура лакхьар бахьан долаш. Саг тика чу чуваьна из раьза хургволаш цун эша эцаш дола кIада дале а, эцз дале а, даьри дале а дикагIа харжийта гIерташ хул тика болхлой: Блохина Алла, Федяева Таисия, Бабакин Тамара, иштта кхыбараш а. «Тха коллектив гIерт, — йоах тика директора Алиэов Георгий Иосифовичa, — товарий ассортимент кхы а шерагIа, тайп-тайпара хилийта». Партен правительства тхоай иштта чIоагIа йоаххо ярах дегаш гIоздаьна ди тхо. Низ кхо ца беш къахьегаргда оаха дIахо [illegible] тоабара, — йоах тика массаволча болхлочо.

М. АЛЬХОТОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР. Кавказски керттерча дукъа лоачашка, 2300 метр ж л лаккагIа, вIашагIъеллай «Альпийский» яха доакан кхоаба совхоз. Уккхаза кхоабаш да 16 ваар бежан. Ер шу йистедалалехьа шоэза дукхагIа хургда уж.

Сурта тIа: совхоза альпийски даьгIенашка.

Р. Дика сурт.

ТАСС фотохроника.

ОПЫТ IОМАЯР—ТОЛАМИЙ НИКЪ

МАССАДОЛЧА производственни хьокхамашта хIанз Грозненски производственни управлене хьалха латт №1 йола шурий совхоз. Цо управлене эггара хьалхагIа тIехкхоачашъяьй паччахьалкхенга хьайбай продукци йохкара ах шера план. Масала, планах йохка езар 11400 центнер йолча метте, совхозо паччахьалкхенга елкай 12.102 центнер шурий, вошта аьлча 106 процент кхоачашъяьй план.

Ялх бетта дулх кийдара план 113 процент кхоачашъяьй. Цо паччахьалкхенна дIаденнад планови задание совнагIа 200 центнер дулх. Шоэза хIана яьнц аьнна тIехкхоачашъяьй планови задани паччахьалкхенга фуаш дохкара а. Планах 80.000 вIадала дезача метте, боккъонца дIаденнад Даьхенна 148 000 фуъ.

Хьайбай боахам айбалара керттера бахьан да хьалха латта опыт, Iилмаен техникаен карагIдаьннараш балха юкъейхахьар. Соакха гурахье а дека йоакхо йир уккхаза кулгалхошеи специалисташей хьайбай боахама тешаме доакъарий база вIашагIйоллерь. 800 гектар дIайийра виken, хIан, мукхи, рожи вIашагIа а эдаь. Иштта дIайийра горохи чиней шо-шоаш йолаш 350 гектар а вIашагIъэяьча чиней горохен 370 гектар а.

Гурахьа дуъ ка болча илател совнагIа, бобови культураша вIашагIъэйора судански буц. Соакха совхоза кхашка дукхаьшкха пайда яйцар комбинированни силос лаьтта йоллара витаминно-доакъарий ябакхаш доакъарий харбазаши кхоача Кубана маякий опытах. Укх хIамех йола силос: 60 процент ябакхаш. 35 процент фийг чIоагIбалаяза йола томартIехь хьажкIаш, 5 процент гороха баьцех даьккха хьоар.

Из тайпа силос цу хана 350 тонн еллар. Цхьабакъда, деттача доаханна массазарча силосал кхоэза кIезигагIа телар из. хIаьта а дукха шура яр тIатохаш хиннар. Кхыметтел эттара кIезигагIа шура луш долча Iан бетташка цхьан дийнахьа хIара кхоабача Iаттагара йоаккха шура килограммаш дохлацар. Деррига доахан дика тоаденна а долаш Iангара даьлар.

ДегIах латаш йола протеин комбинированни силосапа хьажкIай силосапарчули кхыметтел хьажкIашцерчули дукхагIа хиларах дог тайша а болаш. совхоза кулгалхошеи [illegible] лаьрхIар укх шерарча Iаьна яи 3000 тоннал совгIа керда комбинированни салос лаьттах йолла. Цунна мел эша хьалаш долаш ца. ХIаьта дука хьувкъаргйолаш я доакъарий харбазаш а витаминни ябакхаш а. Шортта хургдолаш гороха ча а да.

Цу тайппара укх шера дукхьашха болх бе йоаялийтай аьлах хьоар доаккха машин. Цун балха оасарле Iалальмате лакха я. Хьоар дакхха хьокх хий ухача харшашта йистошка гIолла. хьун якъе а тоанахь а тIа мел яьшна буц. деррига кхашка мел дола оасар, из буц машинах чакх а йоахаш геттара чIоагIа чам болаш доакъар ду. Шортта белокаш витаминаши шийца йолаш дола аьла хьоар а детташ ча терда хьайбашта. ХIанз ча оатаргаш а йоахкаш комбайнаш, кара доагIашехьа а хьайбаш чудоахкадеча моттигашта юкхе дIа а хьойя, цитта аргIаш ду цунах.

Доахан продукти в н о с т ь лакхьар дукха лоаттабеча къоаме хьайбаш леладерий тешаме гIонча да хими. БIаьстан юххье деиз йолайир совхозе искусственни шура ийнчъе а Iаьсашта хурскаштен мелае а. Из геттара пайдана хиинд хиннаяр. Доахангара йоакхача шурий товарность лакхъелар, Iалальмате дукха ахча кходаьд. лазарех кIезигагIа довIаьсий, масала, дерригa къахинача Iаьсех 99 процент дийна дисад хIаьта хурскаш 0,5 процент мара ца къасташ хьалкхийнай. Цу тайпара результаташ хьалхагIа цIакха а хиннацц.

СОВХОЗА экономика чIоагIъяра гIулакха боакхача доархIаме хилар боахама чухье специализаци яра дош уккхаза инйса къоастадарах а. Масала, детташ дола деррига доахан чудоахкача отарашта тIавара дика аьттув бола наькъаш а, дохкашта балха ахa гарга а йолча цхьоалагIча отделене ферме вIашагIтехад. Iаьсийн дулха лаьрхIа кхоаба доахан дукха дика даьгIенаш йолча шоллагIча отделене вIашагIтехад.

Боахама чухья вIаштIехьаькхача цу тайпарча специализаце новкъостал ду хьайбаш леладерий къахьегам дикагIа вIаштIехьбаккхара, цул доархIам дукагIа бе. Iилманен хьалха латтача опыташ карагIдаьнарех бизагIа пайда эца.

Фермашка балха болча специалисташа ия. Бельфера, Емельянова каст-каста лекцеш еш хьайбай боахамарча къахьегама толашагIа йолча методех, совхозе гучадаьнна керда мел дола хIама массанена дIадовзийт, шерра балха юкъеххуъ.

Ер ба цу тайпарча балхах баьна пайда. ХIанз июль бетта чIоагIа йоахал латташехьа а, денкена 10—11 килограммы шура йовк совхозе хIара кхоабача Iаттагара. Массадолча бахьанех ала йиш йолаш да совхозо укх шера хьайбай продукци яккхарам паччахьалкхенга йохкарен ерригa планаш а декхараш а кхоачашдергда аьнна.

Цхьабакъда, новкъа дале а. гIулакхаш дика ца латташ дола боахамаш а да. ХьалхагIа а санна шура яккхара гIулакха тIехьаьо Горячеисточненски совхоз. Кхоачамба укх тайпара цифраш йоалайнча. Ялх бетта 7.200 центнер шура паччахьалкхенга йохка езаш яр совхозе укх шера. Боккъонца ехкар яц 4.190 тонн мара, цунах хилац ах шера планах 58 процент шера планаца нисйича 28 процент мара. Лоха я шурий товарность а—ерригa а 78 процент мара яц.

Из деррига а фу бахьан долаш да аьлча. из да уккхаза болх хьалхагIа беш хиначул кхы эргабаьккха беш ца хилар, толашагIа йола технологи хьайбай боахама балхашта юкъеххахьара кIезига йоакхо еш хилар. Iилманен хьалха латтача опытан карагIдаьннараш кIезига юкъеххуъ практикаца. Искусственни шура хин-ханнахьа а тоъал а кийчъеш хиннац. Iаьсашта цIена шура дукха мелае йийзай. хIаьта цунах зе мара, пайда вIалла а хилац.

ХIанз а кIезига терко ю совхозе доакъарашцара белокаш совъяхара. кхоачамболлаш телац доахана карбамид.

Боахамий кулгалхоша чIоагIа дагакхаба деза моллагIча а гIулакха аьттув балга производство эргаьаккха тоайрах Iилмана, техникана. хьалха латтача опыта карагIдеьннараш тIаьIертта производствана юкъеххаьярех тийша хилар.

А. КУНМОВ,
Грозненски производственни управление парткома инструктор.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ

Республика совхозийи колхозийи къахьегамхоша укх алат чуэпача деношка чIоаггIа йоакхо ю юрта боахама продукция яккха дукхагIа паччахьалкхенна хьалхашка сюаш тIайнна декхараш кхоачашдара. Цхьабакъда, алат чуэпара балхаш толамца кхоачашдаь дахар дукххача даькъе тийша ха дикача хьалех, болхлошта культурни а бытовой а гIулакхаш дарах.

Нохч-ГIалгIай АССР Президиум ший эргIанарча заседане хьежар Шалински района кхай тIа болхаш деча совхоза болхлоштен колхозхоштен культурно-бытовой гIулакх дара дешага.

Вайча соцама тIа белгалдаьд кхашка болх беча къахьегамхой юрта Советий дукххача исполкомаша йоакхо еш хилар: чуIе моттиг, кхашка дIа-юха лелаю вагончикаш, палаткаш хилийтар, газеташ, журналаш хилийтар, цIе уголкаш вIаштIехьъяхар, художественни самодеятельноста бригадаша производственни участкашка а ухаш концерташ уттадер, культпросветучреждений цхьаболча болхлоша къахьегама листокаш, плакаташ, молнеш яразецача новкъостал, юрта боахама производстве дикагIа болча болхлой опыт дукхачa наха дIайовзийт. Юрташка хьажкIай бераш долча новной кхашкарча болхлой дииз-дакъа лаца йиш хургIолаш бераш леладу сезонии учреждениеш.

Цхьабакъда, культура дукххача учреждений болх хIанз а дIадехараша мяхкара бац. Цхьайолча клубайи библиотекайи болхлоша кхоачамболлаш дIайовзийтац КПСС ЦК решенеш. вахарах хьына бу болх, мела доаржаду Iиманен юрта боахама дикагIболча болхлошта — механизаторашта, хьажкIаш лелаерашта, свекла лелаерашта, кхыболча кхашка болх беча мастерашта карагIдаьннараш. Юкъарчаl доацаш производственни участкашка—кхай тIарча станашка, бригадашка, хьатташка кIезига хьувах кинофильмаш, хан-ханнахьа дIаккачийтац газеташе журналаш.

«Дружбен» «Гудермесскийн» яхача совхозашкарча тиэай болхлоша хIара денна хилалза даогдоаца товараш — маьха, оза хIама (гIаьленаш) йохкита юкъахдоахаш моттигаш нийслу. кхай тIарча болхлошта гIулакх де автолавкаш ахийтара график теллаеш моттигаш я. Быта предприятеш кхай тIарча болхлошта дIа а баха деш дола гIулакх вIаштIехьдаьккхадац.

Президиума цу заседане иштта хийтар къахьегамхой депутатий Ачхой-Мартана юрта Совета балха дош а.

Партен правительствам решенеш хьежжа болх эргабаьккхачул тIехьагIа юрта Советеи цун исполкомеи беш бола боахама, культура, гIишлонаш юрта хьалъера декхараш кхоачашдара къахьегамхой юкъехзара болх дикагIа вIаштIехьбаьккхаб. Совета сессеш хан хеннахьа елга Iалашдаьд.

Из иштта дале а юрта Совета исполкомо мела леладу ший балха тIехьа общественни хьисапе деш дола гIулакхаш. Совета дукххача хадаиза йолча комиссешка, къахьегамхой общественни самодеятельни организацешка цхьан хIаман тIа лостам болаш бац ший болх, дарна боагIаш бола лостам телац ший оагIонгахьера совета а цун исполкомо а, уж организацеш совете хьалхашка латта доккха политически декхараш кхоачашдара тIехьа хьинара гIончаш хинна дIаэттанш.

Кхоачамбоацараш ца культурно-просветительни учреждений балха юкъе а, къахьегамхошта коммунистически кхетам балара тIехьа цар беш бола болх а хIара улицага, хIара цIенга дIакха, чаш хIана а; мела кхоьсем лоаттабу дIаяхача замах юкъедисарашта а дуьхьл.

Кхоачамхилал доктор Iалашдаь алавье а ремонт яь йистеялиза а йолча школьни, берий, медицински, культурно-просветительни учреждениеш Iан тIаьхьа болх бара кийчъяра даькъе де деэаш дукхка а да хIана а.

Юкъ-юкъе болх социйташ а ва деш а болх бу коммунально-бытовой предприятеша (бане, водопровода), кхоачам ца беча хьал тIа я нах чубаха коммунальни фонд, ремонт а оаша я уж, хIаьта цу гIулакха лаьрхIа хьахийцана средствеш пайда эцац.

Юрта ца пассажирски павильон, ворIа дийлхача хана автобусага хьежача наха кIал отта моттиг яц.

Юрт тоаяра, берий школьни, медицински учреждениеш шерьяра дешеш къоастадара дола наькъехьа граждений юртарча сходий боагIаш [illegible] доархIам бац.

Дукхи фуъэши эцара план кхоачашъяра общественность а баха нах а оарцагIбаха ца хоаш совета исполком йиеер доккха кхоачамбоацар да.

Дийцача дешай хьакъехьа Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо тIайийцар гучадаьха кхоачамбоацараш дIадахарах боахама а культура а гIишлош хьалъера декхараш кхоачашдара хьакъехьа советий а цар исполкомий а организаторски балха боарам лакхбаран тIадерзадаь дола соцамаш.

ДИКАГIА БОЛА ДОЯРКАШ

УКХ ШЕРА ВАЙНАЧА ЯЛХ БЕТТА ХIАРА IАТТАГАРА ЯЬККХА ШУРА (килограммаш)

Барахоева Л. — «Назрановский» совхоз	1951
Левенштейн Ф. — Сунженский района ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз	1713
Бердарь А. — «Дружба» яха совхоз	1701
Васильева М. — Сунженски района Кирова цIерах йола колхоз	1697
Лаврушина А. — № 1 йола шурий совхоз	1527
Мальцева Н. — Сунженски района Кирова цIерах йола колхоз	1527
Мельникова М. — ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз	1483
Харотин С. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз	1474
Рыбалко М. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз	1462
Рябик П. — № 1 йола шурий совхоз	1458
Грищенко В. — Сунженски района Кирова цIерах йола колхоз	1457
Королева А. — № 1 йола шурий совхоз	1449
Володина Т. — Сунженски района Кирова цIерах йола колхоз	1444
Долгова А. — ЦIеча Эскара цIерах йола колхоз	1432
Мугахаджиева В. — № 1 йола шурий совхоз	1425
Антоненко М. — № 1 йола шурий совхоз	1402
Радкевич К. — Сунженски района Кирова цIерах йола колхоз	1400
Бовгира Т. — № 1 йола шурий совхоз	1392
Немова А. — Сунженски района Кирова цIерах йола колхоз	1387
Сдобникова Е. — Сунженски района Кирова цIерах йола колхоз	1387
Пименова Г. — «Кавказ» яха колхоз	1374
Ловатош Я. — № 1 йола шурий совхоз	1358
Иващенко А. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1353
Пересолова М. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1353
Ларютина З. — № 1 йола шурий совхоз	1350
Юсупова М. — «Ермоловский» яха совхоз	1343
Пузина А. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1332
Насуева А. — № 1 йола шурий совхоз	1319
Дебирова А. — № 1 йола шурий совхоз	1318
Изюмская Е. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1312
Галегаева Х. — № 1 йола шурий совхоз	1311
Мартынова М. — № 1 йола шурий совхоз	1305
Богданова Е. — «Дружба» яха совхоз	1304
Девицкая М. — № 1 йола шурий совхоз	1303
Мартынова А. — № 1 йола шурий совхоз	1295
Идрисова Я. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1293
Матюшина Н. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1289
Иванкина Н. — № 1 йола шурий совхоз	1279
Барчашвили С. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз	1275
Морозова М. — «Победа» яха колхоз	1269
Маьева А. — № 1 йола шурий совхоз	1269
Сагаева Д. — «Назрановский» совхоз	1268
Глебова В. — № 1 йола шурий совхоз	1266
Хадыкина Н. — № 1 йола шурий совхоз	1264
Сулимова З. — «Дружба» яха совхоз	1261
Докуева А. — «Новый быт» яха колхоз	1261
Зелимханова К. — «Ермоловский» яха совхоз	1255
Габазова Н. — «Дружба» яха совхоз	1254
Акишкина М. — № 1 йола шурий совхоз	1252
Беликова Е. — «Новый быт» яха колхоз	1250
Казберова Н. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1244
Демишенкова Л. — «Новый быт» яха колхоз	1243
Аюпян О. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз	1241
Алимжанова Д. — «Назрановский» совхоз	1239
Абдурзакова — «Гудермесский» яха совхоз	1238
Витюланова З. — «Новый быт» яха колхоз	1238
Ткачева Н. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1237
Орехова А. — № 1 йола шурий совхоз	1236
Дзюбенко М. — № 1 йола шурий совхоз	1233
Хороган М. — Сунженски района «Коммунизмага бода никъ» яха колхоз	1233
Салуева П. — № 1 йола шурий совхоз	1232
Донаева Н. — «Дружба» яха совхоз	1230
Шабазова А. — № 3 йола совхоз	1226
Шабаева Д. — № 3 совхоз	1218
Яхаева У. — № 1 йола шурий совхоз	1218
Хаджиева П. — № 1 йола шурий совхоз	1216
Абдурзакова Д. — «Новый быт» яха колхоз	1215
Джабаева А. — «Гехинский» яха совхоз	1213
Дерябина Е. — «Победа» яха колхоз	1212
Мальцева Н. — «Самашкинский» яха совхоз	1211
Махаева Н. — № 3 йола совхоз	1208
Чумичева Р. — 1 Мая цIерах йола колхоз	1205
Иванова В. — «Самашкинский» яха совхоз	1203
Бобкова А. — «Самашкинский» яха совхоз	1202

* * *

Укх шера ялх бетта дIадахача шера цу хана хиначул 1766 тонн дукхагIа шура яьккхай республика колхозашеи совхозашеи. Паччахьалкхенга шура йохкара ах шера план толаме кхоачашъяьй Сунженски производственни управлене боахамаша. № 1 йолча шурий совхоза хьайбаш леладераша, кхычар. Хьалха санна дика болх беш хьайоагIа «Назрановский» совхоза Аьли-Юртарча отделене шурай ферма коллектив. Республикерча 200 доаркaх хIараме эзар а кхы дукхагIа а килограмм шура яьккхай хIара фуражни Iаттагара.

ЯЛАТ—ХАЛКЪА РУЗКЪА

Керда алат чуэпача массайолча моттигашка, наькъашка чIоаггIа ха оттадаьа милице Шаьла райотдело. Цу гIулакха оарцагIбаьхаб халкъа дружинникаш, комсомольски активисташ, пионераш, общественноста участкови уполномоченнеш, кхыбола общественникаш, патрульни группаш вIашагIъехкай.

Юрта баха дукха дукхагIа бола къахьегамхой чIоаггIа тIа а хьегаш кхашкара алат чуэцаш боахи.

Укх деношка милице Шаьла райотдела патрульни группо лаьцар «Новогрозненский» совхоза 980 килограмм кIа лочкъадаь вода Шаьла АТХ-а шофер Мусаханов ВахIид. Автомашина чура кIа йол тIа а йоала къайладаьккхидар цо. Милице фийлача болхлошта, новкъосташта Ганчаевна, Эжиевна, Гайсумова гучадьлар Мусаханова кIа лочкъадар, из милице хьачу а воалавар. Цар иштта цу дийнахьа лаьцар кхы цхьаккха а цу совхозера кIа лочкъадаь вола шофер Шайхаев Жунейд. Цунгара гучадьлар 1120 килограмм кIа. Ший дахье дезача новкъара а ваьнна цIаваха веннавар из. Цхьабакъда, фийлача болхлоша караваийтаезар паччахьалкхен ялат йийца вола къу.

Цхьан совхозера кIа яхьан хийнахьа хIаране къаьсткъаьста лочкъадеш шин саго лочкъадо йиш хилар миштта хиннад дIатехкача гучадьлар ялата учет во лелаеш хилар. Комбайнаш тIара хьатташка, хьаттащкара боахама складашка паччахьалкхен ялат дIаийдеча пункташка кхухьа кIа ца оаццы документаш доацаш хилар, ялат чуэпача хане доагIаш дола ха ца дар, тешам боаца нах ялат дIакхухьача уттабар, общественносто ялат лорадара юкъе диэза дикъа ца лацар — уж да ялат лочкъаде бIехача кулгий ха йоалийташ дола бахьанаш.

Паччахьалкхен рузкъана кьоал даь уж нах укх деношка халкъа суда хьалхашке а оттаргба царна доагIаш дола таIазар а дергда.

М. АЛАНОВ.

Сунженски хьайбаш леладераш яхье котбаьннаб

Семилетка шоллагIа шу доладенначa хьалхарча деношка дола Сунженски производственни управлене фермай къахьегамхоша, бIубенна а тIагIертта а чакхйоах хьайбай продуктаи дукхагIа оахаран паччахьалкхенга йохкаран шоаш оттаеь рубежаш. Сунженаша а болх бу кхьача районий хьайбаш леладераша бола беча хьалашка. ТIагIертта хьадьегар баьхан долаш хьалхарча квартале цар республике дикагIа дола толамаш даьхар. КПСС обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советеи карара-кара тела ЦIе байрахк елар.

— Байрахк цхьаьнена дIадургъец, яхье ахьа керда толамаш доахаргда оаха, — йоах долхоаш Сунжа къахьегайхоша.

ДIадахача Iай хинна халонаш дIа а яха цар беттагара беттага дукхагIа шура йоахх. Соакха укх хана хиначул 18 процент дукхагIа шура яьккхай. Из йоакха потано а. Хьайбай продукций масса тайпа яккхара ах шера план толамца кхоачашъяьй: дулх — 100 процент, шура — 110, фуаш —100, таь — 111 процент.

Ах шера хьайбай продукташ дукхагIа ахара кийчъярен хьакъехьа производственни управленеш лаьцача социалистически яхье итогашка а хьажа парте обкомеи бюрос республика Министрий Советеи Сунжера хьайбаш леладераш котбаьннарг лаьрхIар. Сунженски производственни управленега (парткома секретарь нов. Варлашкин, управлене начальник нов. Бачманов) дийтай КПСС обкомеи Нохч-ГIалгIай Министрий Советеи карара кара тела ЦIе байрахк.

Укх деношка хиначa СССР Лакхехьарча Совета сесса решенеш, партен правительстваи колхозни ахархой оча йоакхонеи дог ураттадаь Сунжерча хьайбаш леладераша кхы а чIоаггIа кьовсам лоаттабу дIехо а дулх, шура, кхыйола продуктаи дукхагIа ахара тIехьа.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ФКП ЦК ПЛЕНУМ

ПАРИЖ, 18 июль. (ТАСС). Селхан Парижерча пригороде Иври Морис Торез дагавоьхара кхетаь ФКП Политбюро члена Жак Дюклос председателан а деш Французски коммунистически парте Центральни Комитета пленум хилар.

Заседани дIайолалуш ЦК членаша йист ца хуьлуш минут йоккхаш сий дир французски дуьнен халкъийн коммунистически болама гIоравьнна волчу деятела Морис Тореза. Жак Дюклоси Вальдеке Рошеси дьйча къамьлашка лардйгIйчуд тIехьаргIа ФКП ЦК тIайпар селханарча дийнахьа дехь ер шу йистедиллалца йолча хана парте боагIа. рий торезовски тIахьехам халба ьнна дIахкайкадеш йола решени. ЦК иштта тIайпар Французски коммунистически партега кодам беши Морис Торез лоархIаши гIуланхаш дьйча вежарех йолча коммунистически а болхлой а партешта баркал оалаш йола текст а.

Вай селахь-вокхха новкъост хаьна кьахха шкьера дIаваьхар, йоах ФКП ЦК тIайпарча кхайкаран тIа. Из вай партена а дерригача французий къамнна а хиина хала хитар да. Цхьабакъда, къовсам дIахо лоаттабеш ба, цудукъа партена хаддалила керда низаш эш. Новкъост Морис Торез дог цIена дагалоаттавари цуй вскетинта тешаме хилари — из да цуй партена юкъе дукха бола нах чубоагIаргболаш гIулакхаш дар. Центральни Комитето Морис Торезен ший деррига вахар во дIадениача партен гIулакхаш бахьаьа лерхIаш бола цхид а маIа а французаш тIахьех коммунистий дезала мугIараш чIоагIдара.

ФКП председатель дIавалараx гIайгIа а сц, йоах Пленумо тIайдача кхьча документо, Центральни Комитето баркал оал Французски коммунистически партена барти дотгаргIаши долаш а Морис Тореза сий деш а йолча ерригача болхлойн демократически организацешта, Iалььмате дукхача французаштен французженкаштен. ЦК иштта баркал оал дукха ха йоацаш мукъалдьнначa мехкий партештен хултахоштен цар Морис Торез лархIарах, Французски коммунистически партене керте латташ а Iоткъама хIалха латта халкъаш мукъадахара тIехьа лоаттабеча къовсаме а цуй хиина лоархIам белгалбаккхарах.

Вежарашка барт-цхьоагIо хилар хьахьоккхаш шоай делеганеш Морис Торез дIаволлача ахкийтача а полашеш ахкийтача а вежарашка йолча партешта баркал оал ЦК-ас. Цо къьстта баркал оал хIанз дерригача дунен тIарча коммунисташта Морис Торез валарах хиина халахетар дика дуццаш къамаьл дав ший вихал нов. Суслов вайтача сий долча Советски Союза Коммунистически партена. ФКП Центральни Комитето ший баррига вил тIабохийтаргба Морис Тореза биллача новкъа партн йигара, цуй вскетанца дог ура а утташ ший духьа из вахьа а по къовсам лоаттабаь а йола идеал чакхъьккхара.

Б. ГОЛДУОТЕР—ПРЕЗИДЕНТАЛЛА КАНДИДАТ

САН-ФРАНЦИСКО, 16 июль. ТАСС-а спец. корр. Л. Величанскен Г. Фрименен хоам бу:

Республикански парте съезде хIана хулаш долча президентски хоржамашке США президента посте хьаха кандидаталла отталаьа Аризона штатагара сенатор парте аьттехьарча оагIон лидер Барри Голдуотер.

Укказа зем боаккхарех дукхагIиар хьалха а санна Голдуотера группировки лерхI республикански парте мугIарех болча членехи цунтахьа бареин кIезигагIбарш. Цхьабакъда, малхбузени къулбехьен-малхбузени штатий рузкьан дьша акчаца хьалацаро, ахфашистски йолча организацеша дика новкъостал даро, парте кулгалхоша лелаеча шекои маневрашa къаьстта царех республикански парте «либеральни оагIонцарча баракшта юкъе барт эгIаро партийни съезде котваьккхар Голдуотер.

Голдуотера кандидатура оттаяр да республикански партена, юкъерча арахьарча политика дьакъехьарча маьнаре дехара идеешта духьал, моллагIа ale а мехка чухь социальни прогресс яра духьал болча эгара аьттехьарча элементаша, хаппа яьккха а, котало яккхар. Съезде Голдуотер котвалар да республикански парте аппарат эгара аьттехьарча элементаша дIалацар.

Хьалхара кхадж тоссалехь 583 голос хилар Голдуотера, вешта аьлча кандидатура чIоагIъера эшочул дикка дукхагIа. 214 хилар Скрэнтона, 114 — Рокфеллера, 97 — кхьча кандидатий.

Кхадж тоссача хана Скрэнтона аьлар, принципаш тIа а эцаш, Голдуотера йолча гIойлениа шийна елле голосаш хьаиан ше, президент хилара оттаву кандидат цхьа барт болаш хархара.

Селхан а санна, тахан заседани ечa хана «коровий дворацa» чу гIертар расови ийехо па хиларан дискриминацеиен духьал бола негрийн кIай цIока дарашн. Съездо тIайнача программаиен расисташа гIулакх долча а цар хьаллоацача а Голдуотера кандидатурапен духьал ба уж.

Польски Халкъа Республика, Город Варшава.

Столица центральни магистраль— Маршалковски улица.

М. Дмитриева сурт.
АПН.

Профтехобразоване заведенешка экзаменаш йолаеннай. НохчГIалгIайчен а Къилбаседа Кавказа совнархоза а предприятешка укх шера кхо эзар къона квалификационни болхло кхочаргва. Царех дукха бараш химически промышленноста комсомольски стройкашка болх бе гIортба.

Экзаменаш дика дIаелар № 10 йолча Грозненски профессионально - технически училища дешархоша Н. Изюминске, С. Журкова, Н. Нарожне, Г. Сапегне. Слесарий - сантехникий виьлагIа разряд еннай царна.

Сурта тIа: (аьрдехьара аьттехьа) Н. Изюминский, С. Журков, Н. Нарожный, Г. Сапегний.

Ч. Анова сурт.

Керда стихаш

Хь-Б. МУТАЛИЕВ.

СОНА ХАЦАР

УрагIдолха наькъаш
ЦIаккха хилац шаьра.
Оатто лехар
ЮхькIай ваьха моттиг йий?
Сай байракха цIело
Кура воахар, дог ийдора,
ЦIена дар цо.
Са ткъамашка детта цIий.
Кхычо хьалхагI шаьрдаь
Наькъа така доацаш,
Е из поэт яц
Дош а фуд ца ховш,
Биркъа болх бар,
Бовзаш боацча ало лаьца.
Стих мерзъенна,
Эггара хьалха со Iаховш.
Тембот вайча,
Даим цунгахь дар са
бIаргаш
Цунна хацар,
Аз ше мелла сутар зув.
Дийнахь кхозза дег чу
оттар,
Ши юхь доацаш,
Поэзега
ЦIена латта буа дув.
Сона хацар:
Пушкин, Горький
гIоттаваьча,
Цу эздийча
Алах баьнна из сийг бий,
Хано дийхка лаьтта
ГIалгIай лоаман лаьча
Хелладар цо дунен
Новкъа доаккхаргдий.

* * *

Чухьежийта корах догIан
гуйра,
Кизгаш эттIош дIацIувзийта
Iа —
ГIоза доагIа сона хIара
Iуйра,
Даькъал бувцаш аз мел
ловза гIа.
Дерриг дуне деззал ба са
безам,
Дуне дIоахдал дIайха доал
са дог.
Бакъда, аз хьа цIерагI сега
кIерам,
Вожаш санна боацаш,
бIайхагI боал.

* * *

Гото лоамал магIа оахаш,
Хила дехьа богIаш сомаш,
Фордах доккхий уж тIаьш
техкаш,
Саго Iоажал тIаувз оал.
А, бакъдац из!
Сатем боацаш
Эрий даьда уж баьш оахаш,
Сигал вода наькъаш дехкаш,
Саг лергвоаца болх беш
воал.

Улица цIей

Ахнакарча каникулех долча бераша улица цIей дездара керда гIулакх дIадоладаьд укх шера хьалххара Даьхен турпалерча городашка — Москве, Ленинграде, Одессе, кхычахьа. ХIаьта из дика гIулакх хьаллаьцад Грознерча цхьаболча дешархоша а. Массехк дя хьалха из цIей деззадир Грознерча Машара цIерахча улицагIа, 1252-ча квартале, Нахимова улицагIа.

Хьалтеха лозунгаш, байракхилгаш, тайп-тайпара бос бола кьхата экзаш долаш хоза кийчъяьр Нахимова улица.

ЦIей хьаделлаш хьалххара къамаьл де дош лу дукхача хана деиз бераща кхетама болх беш хьайоагIача Ольга Феликсовна Лабановайна.

Берий цIейна хетаьча листока тIа ше язъь стихаш йийшар 1920-ча шера комсомола член хиначa, № 8 йолча домоуправлене пенгазета редактор волча Александр Сергеевич Кацубос.

Берий вахаре боккхача лоархIаме долча цу цIейна дика кийчо ярах комсомола Октябрьски райкома Сийлен грамоташ елар Шамхлева Любайна, Бублик Верайна, Сыхчан Сусаннаа, Сыхчан Костянен, кхмбараште.

М. БОТОВ.

Дикача гIулакхий сий ду

Грознерча консерваш еча заводa цехашта юкъе керттерчарех а даиман хьалхле лелаеш кхьайоагIаш а я Маршани Махьмад керте вола консервни цех. Цахаддаш къовсам лоаттабу къахьегамхоша коммунистически къахьегача цIи цехех тиллийтара. Цу юкъе къаьстта хьнаре дакъа лоац, —аьлар цеха керте латтача Махьмада, 20 шу мара дадаиза йолча нохчий къоначa кхалсаго коммунистически къахьегама ударника Дукаева Яхас. Ерригача коллективо а тIехь доккхал ду Яхех. Даиман шийгара хьоккхач лугш, ца хоэш дар моллагIчоа а дIахьехаш гIо-новкъостал дара кийча я из. Цун сий де а доагIаш ду коллективо.

1960 шера бIаьстан юххье йоагIаще а консервни цехе балха хьожайир Яха. Цу хана йоах Яхас, халонаш а дукха нийслора къаьстта а задани кхоачаш ца юлуш йисача хана, новкъосташта хьалхашка эхь хетар, хIаьта а боккхагIчар хьехар дарга хьежа тIехь-тIехьагIа аттагIа хулар.

МугIарера болхло йолаш ши шу даьнначул тIехьагIа 16 саг кара а волаш моечни бригада бригадиралла оттаю Яха. Цига кхы а дикагIа лел къоначa бригадара къахьегама гIулакхаш. Ах шера план кхоачашъаьй цо 120 процент, хIаьта цунах цуаца дикагIча бригада луш йола цIе яьйпел а еннай массехк сага ахчаш премеш а хьожаьй.

ХIанз дукха ха йоацаш цуй бригаде балха баьккхб къона болхлой-кхалнах Султанова Малижа, Гехардукаева Буша, Джабраилова Рукъаят. ЦIай наьне баьча йижараша санна новкъостал ду Яхас ца хоар дIахьехаш ший балха говзал царна дIаIомаеш. — Шеко яц, йоах консерви цеха керте латтача Маршани Махьмада, Дукаева Яха а Шемсадова Асмаа а, иштта дхьбариш а санна болча коммунистически къахьегама ударникаша, цехе хьахле лелаераша шоай хьнарца семилетка ялх шера план массанел а хьалхагIа кхоачашъяра боккха толам баьараггаьавох.

А. ДОДОВ.

СОВЕТСКИ КИНОИСКУССТВАГА ХЬАЖАР

Укх шера 31 июле деиз 18 августа кхачалца йолча хана Ленинграде хургьа ерригсоюзни фестиваль, цига шерра хьахьоккхаргда дукхача къамий советски кинематографи.

АПН корреспондето дехарех мехка культурни вахаре хулача цу доккхача хIамах дувц СССР Министрий Советерча кинематографе Пачхаьхалкхен коллектива председателa заместителa, ерригсоюзни фестивала совета председатела Владимир Головнас.

* * *

Советски киноискусства лоархIамахи масштабахи дола сурт гойтаргда массехк цифро. Вай кинематограф — из шера ииъ миллиард кинозритель ва. Из хIара денна киноге хьожа цхьайтта миллион саг ва. Мехка болх беш я бIаьи ткъан йиъ эзар киноустановка. ХIара шера Советски Союзе хьадеш ха бIаьинел совгIа художественни пхи бIаь гаргга Iилма-популярнин, документальни кино, кинопериодика царца а йоацаш.

Дукха ха йоацаш СССР Министрий Советерча кинематографе Пачхаьхалкхен комитетом СССР кинематографе болхлой Союза оргкомитетом решени иьй ерригсоюзни кинофестивалаш йолла аьнна. Шян шера цхьа хургьа уж.

1964 шера фестиваль Ленинграде хургья. Укх хьажа къалла дIабахача ткъаь биъ бетта ерригсоюзни экране кинокартинаш дьвначa Советски Союза ерригача студеша дакъа лоацаргда цуна юкъе. ХIара студе конкурсе хьокхаргья цхьа фильм. Цхьабакъда, фестивала совета решенех кхы дукхагIа хьокха а тарлургда.

Кинокартинаай идейнии художественнии чулоацама мах бергба компентии жюреша. Художественни фильмай жюреца керте хургва вовзаш вола советски кинорежиссер, РСФСР искусствай заслуженни деятель Лев Кулиджанов, хIаьта Iилма- популярнии документальнии фильмай жюрена—вовзаш вола киносценарсти литератори Олег Писаржевский. Конкурсе дакъа лаьца кинокартинаш шерра дувцаргда зрителий конференцешка, прессе.

ХIанзае а цIи иикха йиш хургья фестивальни экране хургйолча пхьайолча произведеней, Московски студеша хьоккхаргда «Дийнен байнев», «Сатийна» («Мосфильм»), «Вахаш ва иштта эIамига саг», «БIагIарча кхагай королевство» («Горьке» цIарах йола студи) санна йола фильмаш. «Гамлети» «Деррига а наха дуси» яха фильмаш хьоккхаргья «Ленфильмо». Киевлянаша Ленинграде ейт ша произведени — Довженко цIерахча студе дaь «Лергаоаца сий даькха кхо дин бийсен даьлча», «Наймичка» яха фильмаш. Минскера дахьаргда дукха ха йоацаш даьккха «Москва—Генуя» яха кинокартина «Беларусь-фильм». Бакинцаша хьоккхаргья керттера роль ловзаер Эсамбаев Махьмуд вола «Со хаьха вуорта» яха фильм.

Ерригa хьахйцача фестивальни экрано, хетаргахьа, советски кинематографи таханарча денах, вай художникий творчески уйлех дола лизза а шерра а сурт гойтаргда.

ДикагIа йолча сценарена, режиссурана, операторски балха, музыкана, маIача даьха а кхалнаьха а роль дикагIа ловзаьчоа ала лаьрхIа йола призаш оттаьй.

(АПН).

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

НАЬХА ЙОАКХО ЯРА

Дика къахьегаш хьайоагIа нов. П. А. Семеновас кулгалду «Грознефтехимзаводм» объединене ОРС № 9 йолча столове коллектив. Наха дика гIулакх дар бахьан долаш сий дола, коммунистически къахьегама бригада, аьнна цIи тиллай цу коллективах. Кхы а лаккара декхараш тIаийцад столове коллективо — товарооборота план ханал хьалха кхоачашъе.

ХIанзале а гуш да из дош цар сийленца кхоачащдергдолга. Болх лерттIа бара деррига хьалаш вIаштIехьдаьхад. Боккха теркам бу цу деша производства заведуюши йолча Татаренко Вера Васильевнас, повара нов. Дотова.

В. УСТИНОВ,
госторгинспектор.

НОАНОЙ РАЬЗА БА

Дукха ха яц Анна Алексеевна Зеленковас «Новосельский» совхоза берий беша заведующи йолаш болх бу. Бакъда, беша долча берий хьал тоадара дукха хIама де кхийнад цуо цу хана. ЦIена гIандаш, истолаш, менгеш Iалашдаьд.

ЧIоагIа дика бу берий беша бераща юкъера кхетама болх. Цунна юкъе керттера моттиг лоац берашта луча встетически кхетамо. Берашта музыкальни инструменташ ийцай. Сурташ дехкийташ, лепка ейташ, иллеши хелхараши Iомадайташ хIара денна болх бу бераща. ДоккхагIа долча берашта жотт шаьрбара занятеш ю.

Берашта къахьегам безалургболаш гIулакхаш леладу берий беша коллективо. Берий беша участке баьца дааpaш дIадувча балха юкъе доккха дакъа лаьцар бераша. Март бетта хIара беро цхьаьца хох а бена, уж баннашка тIабалийтар. Хохаш мишта тIабоза зе йиш хилар берий. Уж тIабаьнначул тIехьагIа цар сурташ дехкаш заянтеш йир бераща.

Берашта юкъера кхетама болх дикагIа бергболаш воспитательницаша методически занятеш ю.

Берий унахцIено лоравяра боккха теркам тIабахийтаб медсестра йолча Аслахановас.

Революционни а ленински а дезача деноштa хетаьь выставкаш кийчъю бераштa.

Берий беша каст-каста боагIа совхоза директор Харикови партийна организаце секретарь Ансаеви. Берашта дикагIа дола кьалаш хилийтара даим новкъостал де кийча ба уж. Цар хьаллаьцай берий беша лаьрхIа типовн здании коа бассейни ярах йола предложенеш.

А. ВОЛОВЩИКОВ.

Дешархой кхашка

Укх шера дешархой производственни бригадашек звеношеи хьалкхееш 330 гектар тайп - тайпара культураш и Шаьла производственни управлене. Царех ахаш хьажкIаш я. Йоккха моттиг лоац шекара свекласи баьца даарашеи. Дешархоша дош деннад гектара тIара ялата лаьрхIа 50 центнер хьажкIаши 300 центнер хьажкIий доакъари дакка.

Балхаш дика лел дешархой кхашка. ДукхагIа йолча звеноша шоалагIа оасар даь даькхад, цхьайолча участкашка хий диллад.

Дика хиннай хьажкIаши свеклаи Курчалоерча 11 шерарча, Шаьларча 11 шерарча, КердачаАтагIарча юкъерча, Сержень - Юртарча 8 шерарча школай дешархой кхашка. ДIадахача шера болх дика барах СССР халкъа боахама карагIдаьнарий Выставке дакъа лаца бокъо, 2-ча степена диплом, дото медаль, ахчан преми елар Сержень - Юртарча 8 шерарча школена, Шаьларча юкъерча школана 3-ча степена диплом елар.

Укх шера дукхагIа я доккхий толамаш даьха дешархой бригадаш. КердачаАтагIарча школа дешархой бригаде хилар со. Бераша хьалкхею 34 гектара тIа шекара свекла. Шозза оасар даьц свеклана, 20 гектара тIа хий диллад. Цхьабола дешархой комсий беша болх беш хинеб, хIаьта 4—8 классашка деша дагIача 38 беро совхоза шекара свекла йийнача кхай тIа хий диллад. Дешархой участка тIара свекла дика я, оасара цIена я. Дешархой производственни бригадана керте латтача хьехархочо Ибрагимов Овалус чIоагIа йоакхо ю бригада балха.

Соаккарчоа юке дукхагIа дешархой ба кхашкарча балха юкъе дакъа лоацаш. Бакъда уж дика толамаш кхы а доккхагIа хургдар нагахь санна балха новкъарле ен дола цхьадола кхоачамбоацараш децаре. Дешархоша оасар ду целашна. Цу гIулакхо балха ка ялийтац, хьайоалача продукце мах лакхбу. Школай кулгалхоша боахамий кулгалхощцеи механизированни звеношцен айхха бувзам а лоаттабеш, дешархоша юртбоахама техника дика йовзаш, опыт йолча трактористаша новкъостал а деш, тIахьожам а лоаттабеш болх бергболаш гIулакх вIаштIехьдаккха деза. Вай юрта боахам шортта машинаш йолаш ба, хIаьта школашка дешархошта машиноведени хьех. Вай йиш я дешархой техникаца Iалашбе, машинаща болх беш дешархоша практически чIоагIдергда шоаш школе Iомадаьр. - Ишттача хьале цхьаккха лард йолаш дац бераша целашца оасар деш хилар. Целашца беча балхо берий безам тIабохийтаргбац къахьегама, дийша баьлча уж юрта боахаме болх бе бисара.

Iуйрийна 7 сахьат даьлча деиз сайрийна 6 сахьат даллалца кхай тIа хул дешархой. Деикъийга салоIача хана, Iы а догIа делхаш ха эттача кIала баха моттиг а хургйолаш культстанаш хила еза дешархошта. ТIаккха цар газеташ деша, шашкаех, шахматех ловза йиш хургья.

Дешархой кхай тIа кхуда яах дIа-юха битара кийчъяь йоацача машинаща.

Уж кхоачамбоацараш дIа а даькха, цIенкашта терко е еза дешархой производственни бригадай.

А. ГАПУЕВ,
комсомола Шаьла комитета секретарь.

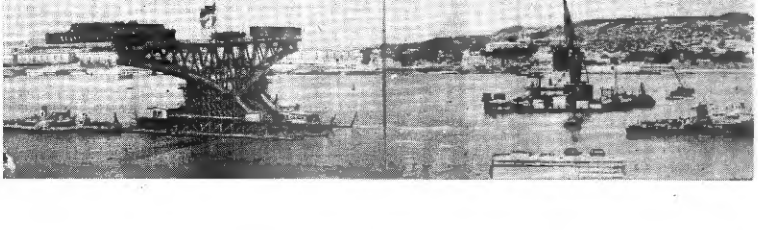

САРАТОВ. Керда толам баьккхаб Европе йоккхагIа лоархIача Волга тIа гIолла автодорожни тIий туллача гIишлонхоша —массехк полигонера дIа а йига опорашта дIаоттаьй кхоалагIа 120—метрови пролетни строене конструкци. Из Iалаьмате йоккха (3 эзар тони дозал долаш) оатхал дIаоттае езача моттиге дIайихьай лаьрхIа кийчъяьча пантонаща.

Шу чаккдоаллаш тIаь тIа гIолла дIагIоргья хьалхара машинаш.

Сурта тIа: кхоалагIча пролетни строене транспортировка еча.

ТАСС фотохроника.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (ерсий меттала): 6.45 — концерт: 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор: 7.30 — хоамаша передачай программе; 8.15 — «Сердало» газета оагIонаш тIара; 8.25 — татарски халкъий концерт: 8.45 — «Къона тIехье» яха передача (гIалгIай меттала); 16.00 — радио телевизионни передачай программе: 16.05 — Оперетташ тIара музыка» дий концерт; 16.30 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.45 — «Къонаш» яха передача (гIалгIай меттала); 17.00 — «Къилбаседа Кавказа экономически вахар» яха передача) (гIалгIай меттала); 17.30 — керда хоамаш (ерсий меттала); 17.45— «Формаш тайп-тайпара , я, де дера гIулакх ма1 да» яха беседа (нохчий меттала); 18.20 — керда хоамаш (нохчий меттала): 18.35 — нохч-гIалгIай къинхой концерт.

УКВ: 9.00 — Литва художественни самодеятельноста доакъашхой концерт; 7.40 — «ГIумараш тIара лаьхара» яха дувцар; 10.00 — «Да Горно» яха радиопостановка; 19.00 — «Тайга дог» яха Кинпаера опера-легенда; 20.20 — Армяна искусства мастерий концерт; 21.05 — «Угрюм-река» яхача Шишкова романах йола радиокомпозици.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 12.00 Берашта. Уилцieнон къайле; 12.20 — мультфильмий уллам; 18.20 — передачий программа; 18.25 — телевизионни передачереш (нохчий меттала); 18.40 — киножурнал; 18.50 — хIаране массанена лаьрхIа. Репортаж; 19.15 — «Волга тIа Саратова юкке» яха бакъволчоа гIера хьайца фильм; 19.35 — концерт; 19.55 — передачий программа; 20.00— «Верлан дипломат» яха художественни фильм. (16 шу даланза долча берашта хьежа могадац); 21.20 — шинакъбара телевизионни клуб.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, [illegible] улица, 35.
Телефонаш: редактора зам. — 2-07-41; [illegible] секретара — 2-45-48; партийни вахаран, [illegible] отделий — 2-26-73.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. [illegible], 15.
Телефоны: зам. редактора — 2-07-41, ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, [illegible] и писем — 2-26-73.

«Грозненский рабочий» [illegible]

Типография [illegible] «Грозненский рабочий». Проспект Революции.

СФ02163.
Заказ № 4046.